

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»
Директор інституту(декан факультету)

(підпис) О.О. Шеремет
(прізвище та ініціали)

«__» _____ 2020 р.

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри

(підпис) Л.М. Чернелевський
(прізвище та ініціали)

«__» _____ 2020 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності _____ 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ «Облік і аудит»

на тему: «Обліково-аналітичне забезпечення ефективного використання
необоротних активів»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 8 Борщівська Альона Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

Керівник Прохорова Любов Іванівна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент Дем'яненко Інна Вікторівна
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2020 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра Обліку і аудиту

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва)

Освітньо-професійна програма Облік і аудит

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і аудиту

Л.М. Чернелевський

“ 02 ” березня 2020 р.

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Борщівській Альоні Володимирівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Обліково-аналітичне забезпечення ефективного використання необоротних активів»

керівник роботи Прохорова Любов Іванівна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від “09” жовтня 2019 року №984-кс

2. Строк подання здобувачем роботи 10 червня 2020 р.

3. Вихідні дані до роботи Закони України, Накази та Постанови Кабінету Міністрів України, фінансова та статистична звітність підприємства Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 роки

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Розділ I Організаційно-економічна характеристика Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» та його облікової політики. Розділ II. Бухгалтерський облік необоротних активів. Розділ III. Техніко-економічний аналіз діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр. та аналіз і теоретичні основи аудиту ефективного використання необоротних активів. Загальні висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу

Рис. Організаційна структура управління Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Рис. Структура технології виробництва Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Рис. Структура бухгалтерії Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Строки подання звітності і сплати податків. Рис. Групи необоротних активів. Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів. Законодавчо-нормативна база з обліку необоротних активів. Типові форми первинного обліку необоротних активів. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій придбання основних засобів. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій при виготовленні основних засобів. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з виготовлення власними силами об'єктів основних засобів. Порядок відображення на рахунках

бухгалтерського обліку операцій з обліку капітального і поточного ремонтів основних засобів підрядним способом. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку капітального чи поточного ремонтів основних засобів господарським способом. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з реалізації основних засобів. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з ліквідації основних засобів. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з придбання нематеріальних активів. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з реалізації нематеріальних активів. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з ліквідації нематеріальних активів. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з дооцінки нематеріальних активів. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з уцінки нематеріальних активів. Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з гудвілу. Рис. Організаційні етапи аналітичної роботи підприємства. Розподіл обов'язків щодо аналітичної роботи на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Основні техніко-економічні показники діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.. Макет таблиці аналізу обсягу та динаміки основних засобів. Аналіз обсягу та динаміки основних засобів на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Макет таблиці аналізу структури основних засобів. Аналіз структури основних засобів на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Макет таблиці аналізу технічного стану основних засобів. Аналізу технічного стану основних засобів на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Макет таблиці аналізу ефективності використання основних засобів. Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». План аудиту основних засобів. Програма аудиту основних засобів.

6. Дата видачі завдання 02 березня 2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вступ	23.03.20 -26.03.20	Виконано
2	Розділ I Організаційно-економічна характеристика Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» та його облікової політики.	27.03.20 -13.04.20	Виконано
3	Розділ II. Бухгалтерський облік необоротних активів.	14.04.20 -27.04.20	Виконано
4	Розділ III. Техніко-економічний аналіз діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр. та аналіз і теоретичні основи аудиту ефективного використання необоротних активів.	28.04.20 – 25.05.20	Виконано
5	Загальні висновки і пропозиції	26.05.20 -02.06.20	Виконано
6	Список використаної літератури	03.06.20-07.06.20	Виконано

Здобувач

(підпис)

Борщівська А.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Прохорова Л.І.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота на тему «Обліково-аналітичне забезпечення ефективного використання необоротних активів» містить: 84 сторінок тексту, 29 таблиць, 15 рисунків, 39 найменувань джерел використаної літератури.

В даній кваліфікаційній роботі розглядається забезпечення та використання необоротних активів Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» особливості їх обліку, аналізу та аудиту.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків і пропозицій, списку використаної літератури та додатків.

Перший розділ роботи присвячений розгляду історії та становлення фінансово-господарської діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», розглянуто схеми управління та виробництва, структури бухгалтерії та організацію обліку підприємства, описано його облікову та податкову політику.

У другому розділі розкриваються основні аспекти аналітичного та синтетичного обліку необоротних активів, особливості розкриття інформації про необоротні активи у фінансовій звітності. Описано інформаційні технології обліку необоротних активів та їх практичне застосування.

У третьому розділі розглядається організація аналітичної роботи на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», аналіз основних показників його фінансово-господарської діяльності за 2017-2018 роки, а також теоретичні основи та практичний економічний аналіз ефективного використання необоротних активів на підприємстві Філія ТДВ «яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Окрім того, в даному розділі було охарактеризовано теоретичні та практичні основи аудиту необоротних активів, розглянуто методику його проведення.

За результатами роботи зроблено висновки та запропоновано конкретні рекомендації щодо удосконалення обліку та аналізу необоротних активів, організації та методики проведення його аудиту на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Ключові слова: необоротні активи, основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи, гудвіл, амортизація.

ANNOTATION

This qualifying work on "Accounting and analytical support for the effective use of non-current assets" contains: 84 pages of text, 29 tables, 15 figures, 39 names of sources of literature.

This qualification work considers the provision and use of non-current assets of the Branch of TDV "Yagotynsky butter factory" "Yagotynske for children" features of their accounting, analysis and audit.

Thesis consists of an introduction, three sections, general conclusions and suggestions, a list of references and appendices.

The first section is devoted to the history and formation of financial and economic activities of the branch of TDV "Yagotynsky butter factory" "Yagotynske for children", management schemes and production, accounting structures and organization of accounting, describes its accounting and tax policy.

The second section reveals the main aspects of analytical and synthetic accounting of non-current assets, especially the disclosure of information about non-current assets in the financial statements. Information technologies of accounting for non-current assets and their practical application are described.

The third section considers the organization of analytical work at the branch of TDV "Yagotynsky butter factory" "Yagotynske for children", analysis of the main indicators of its financial and economic activities for 2017-2018, as well as theoretical foundations and practical economic analysis of effective use of non-current assets at the branch TDV "Yagotynsky butter factory" "Yagotynsky for children". In addition, this section described the theoretical and practical foundations of the audit of non-current assets, considered the methodology of its conduct.

Based on the results of the work, conclusions were made and specific recommendations were proposed to improve the accounting and analysis of non-current assets, organization and methods of its audit at the enterprise Branch of TDV "Yagotynsky butter factory" "Yagotynske for children"

Key words: non-current assets, fixed assets, other non-current tangible assets, intangible assets, goodwill, depreciation.

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ I ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЛІЇ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАЛОЗАВОД» «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ» ТА ЙОГО ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ.....	9
1.1 Характеристика історії та фінансово-господарської діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».....	9
1.2. Структура бухгалтерії Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Організація обліку.....	13
1.3 Облікова і податкова політики Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».....	18
РОЗДІЛ II БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ.....	23
2.1 Аналітичний і синтетичний облік необоротних активів.....	23
2.2 Розкриття інформації у фінансовій звітності щодо обліку необоротних активів за національними та міжнародними стандартами.....	43
2.3 Інформаційні технології обліку необоротних активів.....	47
РОЗДІЛ III ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАЛОЗАВОД» «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ» ЗА 2017-2018 РР. ТА АНАЛІЗ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ.....	55
3.1 Організація аналітичної роботи Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».....	55
3.2 Техніко-економічний аналіз діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.....	58
3.3 Теоретичні основи та практичний економічний аналіз ефективного використання необоротних активів Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.....	62
3.4 Теоретичні основи аудиту необоротних активів.....	73
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	82
ДОДАТКИ	

ВСТУП

На сучасному етапі становлення нової економічної системи України необоротні активи залишались і будуть залишатись тими активами, які займають вагоме місце в господарській діяльності кожного підприємства. Вони посідають досить вагому частку у загальній сумі власного капіталу та дозволяють оцінити рівень забезпеченості необхідними умовами для здійснення господарської діяльності суб'єктом господарювання, а від їх вартості та ефективності використання залежать фінансове становище підприємства та показники рентабельності.

Основними завданнями кожного підприємств є підвищення ефективності функціонування матеріально-технічної бази, покращення інформаційного забезпечення управління та контролю за збереженням необоротних активів, а також постійна поінформованість про наявність предметів праці і ефективність їхнього використання. Саме тому від точного і раціонального обліку залежить подальший процес відтворення, оновлення, поповнення та в кінцевому результаті – забезпеченість підприємства необоротними активами.

Актуальність обраної теми полягає у вирішенні питання щодо підвищення ефективності використання необоротних активів в умовах сучасного розвитку економіки та формування ринкових відносин.

Метою кваліфікаційної роботи є систематизація, структуризація, узагальнення, закріплення та поглиблення теоретичних, а також практичних знань з теми «Обліково-аналітичне забезпечення ефективності використання необоротних активів».

Для досягнення мети поставлені такі **завдання**:

- ознайомитися з історією, а також організаційною і виробничою структурою підприємства;
- з'ясувати економічний зміст та розкрити теоретичні основи обліку необоротних активів;
- дослідити організацію аналітичного та синтетичного обліку необоротних активів;
- розкрити інформацію у фінансовій звітності про необоротні активи;
- з'ясувати особливості використання сучасних інформаційних систем і технологій обліку необоротних активів;
- проаналізувати техніко-економічні показники діяльності підприємства;
- ознайомитись із розподілом функціональних обов'язків між працівниками економічних підрозділів компанії;
- провести економічний аналіз ефективного використання необоротних активів Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»;

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	ВСТУП	Номер сторінки 7
Здобувач	Борщівська А.В.		26.03.20 р.		
Науковий керівник	Прохорова Л.І.		27.03.20 р.		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.20 р.		

- дослідити теоретичні основи аудиту необоротних активів.

Предметом дослідження є аналіз ефективності використання необоротних активів в господарській діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є організація обліку необоротних активів Філією ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи бакалавра слугували чинні нормативно-правові акти з обліку, аналізу та аудиту необоротних активів, наукові праці вітчизняних вчених, навчальні посібники, статті, а також звітність Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.

РОЗДІЛ І ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЛІЇ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАЛОЗАВОД» «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ» ТА ЙОГО ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

1.1 Характеристика історії та фінансово-господарської діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» - це окремо збудований спеціалізований завод з виробництва молочних продуктів для дітей, який почав свою роботу з жовтня 2012 р. (будівництво розпочато 24 жовтня 2011р.).

Підприємство знаходиться в СМТ Згурівка Київської області, поблизу від Яготинського маслозаводу. Компанія розташована в природній зоні Згурівського дендропарку, яка займає площу 325 га, та є національним парком садово-паркового мистецтва, а також одним із найбільших дендропарків в Україні.

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» належить групі компаній «Молочний Альянс». АТ «Молочний альянс» є лідером молочної галузі в Україні. Це група потужних підприємств, які займаються переробкою молока, а також виробництвом популярних молочних і сирних брендів. Найвідомішими підприємствами компанії є Пирятинський, Баштанський, Городенківський сирзаводи, Золотоніський маслоробний комбінат і Яготинський маслозавод.

Дана компанія не є юридичною особою, виступає як відокремлений структурний підрозділ товариства з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод», працює від його імені та в його інтересах.

Для виробництва молочної продукції торгової марки «Яготинське для дітей» використовують тільки натуральне фермерське молоко вищої якості і натуральні фруктови, овочеві та ягідні наповнювачі. Технологія виготовлення продукції торгової марки «Яготинське для дітей» усуває додавання будь-яких консервантів, ненатуральних барвників, антибіотиків, а також інших шкідливих харчових добавок, а також цукру.

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» займається заготівлею молока, переробкою та виробництвом сиру та молочних продуктів, спредів, сирних продуктів, веде роздрібну торгівлю в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями, а також проводить оптову торгівлю молочними продуктами, харчовими оліями та жирами.

Компанія випускає великий асортимент продукції дитячого харчування віком від 6 місяців. Завод виготовляє йогурти та сирки з різними фруктовими наповнювачами, кефір, закваску, а також молоко. Його продукція становить загалом понад 30 асортиментних позицій.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	РОЗДІЛ І ОРГАНІЗАЦІЙНО- ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЛІЇ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАЛОЗАВОД» «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ» ТА ЙОГО ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ	Номер сторінки 9
Здобувач	Борщівська А.В.		13.04.20 р.		
Науковий керівник	Прохорова Л.І.		14.04.20 р.		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.20 р.		

На сьогоднішній день виробничі потужності завантажені приблизно на 94%, і саме тому Філія має великі перспективи розвитку.

Під час роботи представлена торгова марка стала лідером ринку дитячого харчування України, зайнявши 26 % ринку.

Види продукції, що поставляються на експорт – товари в упаковці тетра-пак: вершки питні, молочні каші, молоко. Країни, у які експортується продукція: Молдова, Грузія, Азербайджан.

Вироблено продукції за I півріччя 2018 р. 6847,9 тонни на суму 268773,3 тис. грн., що на 46,3% більше за минулий рік.

Організація взаємодії структурних підрозділів представлена відповідною організаційною структурою управління підприємством, яку можна охарактеризувати як досить гнучку, що наведена на рис. 1.1.

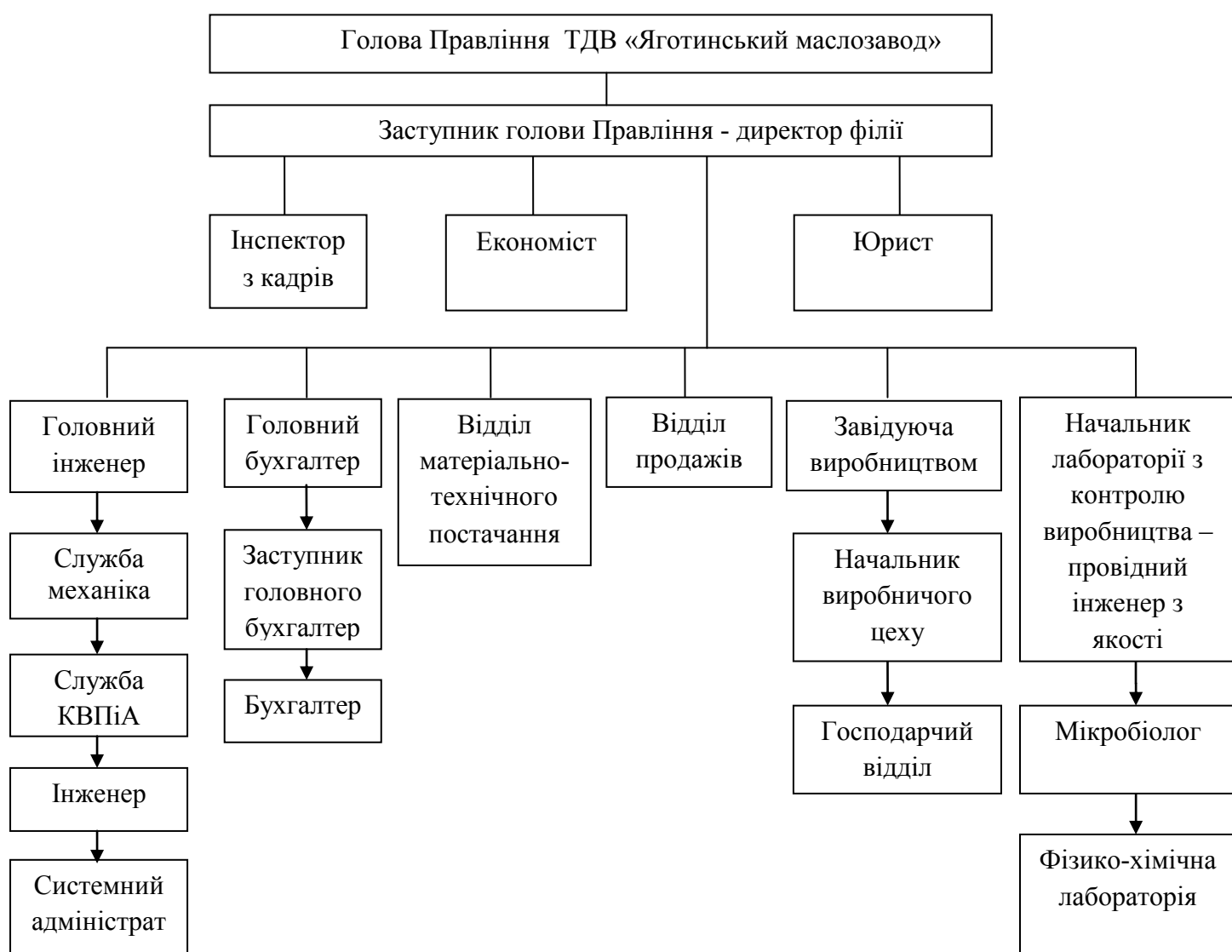

Рис. 1.1. Організаційна структура управління Філії ТДВ
«Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Компанію очолює голова Правління ТДВ «Яготинський маслозавод». Ним здійснюється планування діяльності компанії: контроль за виконанням цілей, завдань, функцій; визначення стратегічних напрямків діяльності.

Заступник голови правління – директор філії здійснює оперативне управління Філією та її відділень, що знаходяться у виробничому та адміністративному підпорядкуванні Філії. Вирішує питання організації роботи відділень та відповідає за виконання покладених на них завдань.

Головною метою функціонування відділу управління кадрами є створення високоефективного кадрового потенціалу підприємства, головною перевагою діяльності якого є запровадження систем управління персоналом на положеннях забезпечення компетентності та професійності кожного працівника підприємства. Інспектор з кадрів розкриває потреби у працівниках на засадах плану економічного та соціального розвитку працівників, надання їм відпусток щодо чинного законодавства, інструкцій та положень. Виконує роботу, пов'язану з веденням особових карток працівників.

Економіст здійснює економічний аналіз господарської діяльності підприємства, працює над розробкою заходів щодо забезпечення режиму економії, підвищення ефективності діяльності, виявлення скритих резервів, попередження утрат та непродуктивних витрат, більш розумного використання всіх видів ресурсів. Здійснює розрахунки з матеріальних, трудових та фінансових витрат, які необхідні для виконання робіт (надання послуг), досліджень і розробок в освоєнні нової техніки і технології.

Задача юридичного відділу - організація правової роботи, яка спрямована на правильне застосування, неухильне застосування та запобігання не здійснення вимог актів чинного законодавства. Підготовка розпоряджень та інших нормативних актів підприємства, які регулюють зв'язки підрозділів, здійснюють контроль за відповідністю законодавству актів, що прийняті генеральним директором та структурними підрозділами.

Головний інженер встановлює увесь технологічний процес виробництва молочної продукції, забезпечує стабільне підвищення рівня технічної підготовки виробництва, його ефективності та скорочення матеріальних, фінансових, а також трудових витрат, що виникають під час виробництва продукції. Забезпечує ефективність проектних рішень, своєчасну та відмінну підготовку виробництва, технічну експлуатацію, ремонт та модернізацію устаткування, досягнення достатньо високого ступеня якості продукції під час її розробки та виробництва.

Бухгалтерія займається організацією та обліком фінансово-господарської діяльності в компанії, фінансовим кругообігом коштів на підприємстві, організацією обліку фінансово-господарської діяльності підприємства. Забезпечення поточного документального відображення в бухгалтерському обліку та розрахунках всіх господарських операцій. В процесі своєї роботи бухгалтерія забезпечує організацію розрахунків заробітної плати працівникам підприємства, узгодження плану розрахунків фірми. [31]

Відділ матеріально-технічного постачання виконує наступні функції:

- забезпечення високоякісною сировиною виробництво;
- організація забезпечення підприємства сировиною і організація роботи із отримання її стабільної і гарантованої якості;

Відділ збуту відповідає за переміщення матеріалів і готових виробів до споживачів.

Виробничий відділ розробляє оперативні плани випуску продукції для кожного цеху, забезпечує ритмічну роботу, здійснює контроль і регулювання виробничого процесу.

За доброякісність виробленої продукції відповідальність, окрім директора, несе, в першу чергу, інженер з якості. Він організовує процес проведення роботи з контролю якості продукції, що випускається заводом, виконання робіт відповідно до вимог стандартів та технічних умов, технічної документації, умов доставок та договорів, та зі зміцнення виробничої стійкості, забезпечення високого технічного рівня та якості продукції, виконуваних робіт та послуг.

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» має відповідну структуру технології виробництва, яка подана на рис. 1.2

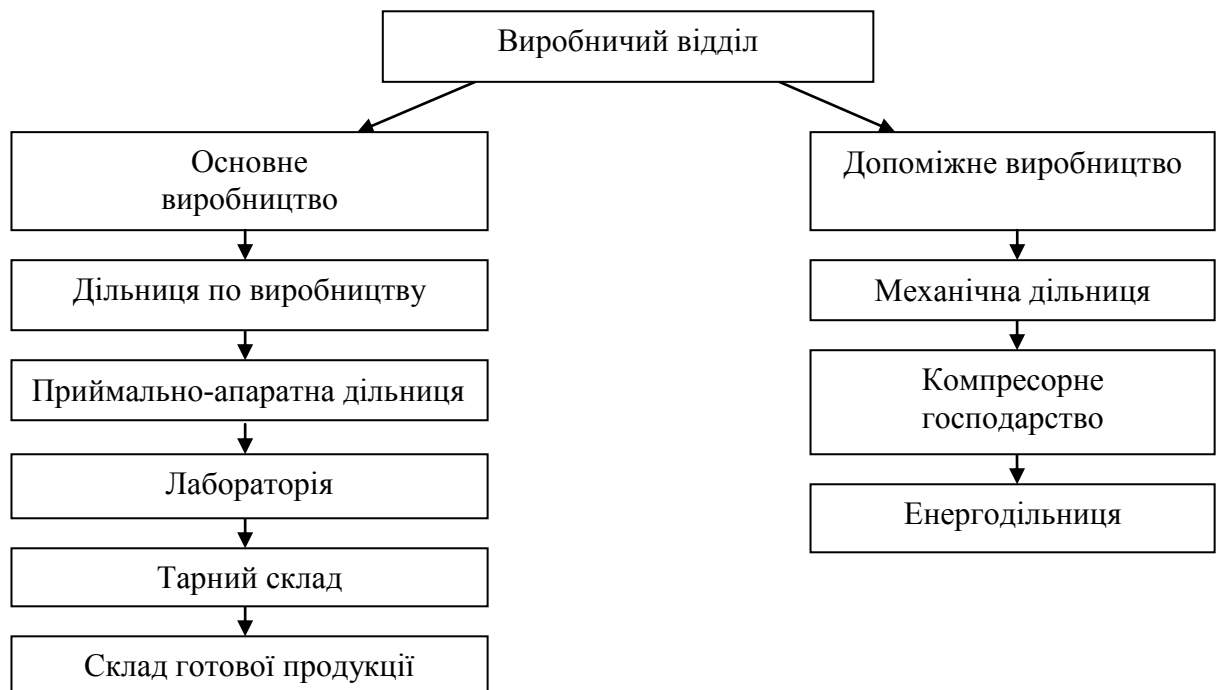

Рис.1.2. Структура технології виробництва Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Основне виробництво безпосередньо пов'язане з випуском продукції, а допоміжне - здійснює обслуговування основних структурних підрозділів підприємства. Складові основного виробництва (цехи, дільниці по виробництву, а також склади, лабораторії), їх кількість визначають виробничу структуру компанії. Структурою виробничої одиниці підприємства є дільниця з виробництва, яка представляє собою місцево розділені робочі місця, в яких здійснюється технологічно однакова робота або різні процеси з випуску продукції. На такій дільниці здійснюється виробничий процес з перетворення сировини або напівфабрикатів в готову продукцію.

Допоміжне виробництво здійснює таку діяльність, яка забезпечує умови для нормальної, ефективної роботи основних секцій виробництва. До них відносять: механічну дільницю, компресорне господарство та енергодільницю.

Механічна дільниця виконує ремонт технологічного та інших видів обладнання, а також виготовляє змінні частини.

Компресорне господарство займається заміною морально та фізично застарілих електростанцій на більш енергоекономні, а також впроваджує автоматичні системи регулювання витрат і тиску повітря на підприємстві.

Енергодільниця задовольняє виробничі та господарсько-побутові потреби підприємства у всіх видах енергії, а також в енергоносіях, здійснює монтаж, експлуатацію і ремонт енергоустаткування у виробничих цехах та підрозділах підприємства .

1.2. Структура бухгалтерії Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Організація обліку

Для правильної організації бухгалтерського обліку на підприємстві, для ефективної його роботи, необхідно розробити облікову політику, яка передбачає вибір сукупності методичних прийомів, способів та процедур організації та ведення бухгалтерського обліку підприємством.

На досліджуваному підприємстві згідно облікової політики відповідальність за організацію бухгалтерського обліку і забезпечення реєстрації фактів здійснення операцій у первинній документації, збереження опрацьованих документів та звітності доручається керівнику підприємства.

Бухгалтерія, як галузевий підрозділ компанії, є складовою адміністрації та тісно взаємодіє з усіма виробничими структурами та службами підприємства. Зв'язки бухгалтерії з відокремленими підрозділами компанії полягають в тому, що бухгалтерія одержує від них необхідну для обліку та контролю документацію, та в свою чергу, забезпечує інформацією про результати їхньої діяльності.

Філія веде бухгалтерський облік здійснених господарських операцій, включаючи господарські операції відділень, що знаходяться у виробничому та адміністративному підпорядкуванні Філії, щоквартально складає бухгалтерську звітність. Структура бухгалтерії подана на рис. 1.3.

Рис.1.3. Структура бухгалтерії Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Бухгалтерський облік на підприємстві проводиться службою, що є самостійною одиницею підприємства, під керівництвом головного бухгалтера. Окрім головного бухгалтера на підприємстві працює ще 2 бухгалтера, в функціональні обов'язки яких належить облік окремих дільниць бухгалтерії. Бухгалтерський облік здійснюється відповідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в

Україні» від 16.07.99р. №994 – XIV, інструкціями та Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, а також Наказом про облікову політику підприємства, Положенням про бухгалтерію, Статутом підприємства.

Завдання, обов'язки, права та відповідальність працівників бухгалтерії наводяться у відповідних посадових інструкціях.

Головний бухгалтер належить до професійної групи «Керівники», здійснює керівництво працівниками бухгалтерії та підпорядковується керівнику підприємства.

Призначення на посаду головного бухгалтера і звільнення із неї здійснюється Головою Правління Товариства за попереднім погодженням з Наглядовою Радою Товариства та поданням Директора Філії з дотриманням правил Кодексу законів про працю України і чинного законодавства про працю.

У своїй роботі головний бухгалтер керується :

- Чинним в Україні законодавством;
- Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», інструкціями та положеннями з ведення обліку;
- Положенням про роботу бухгалтерії;
- Наказами (вказівками) керівника;
- Посадовою інструкцією.

Головний бухгалтер:

- ✓ забезпечує ведення бухгалтерського обліку, додержуючись загальної методології відповідно чинних законодавчих актів;
- ✓ організовує роботу служби бухгалтерії, контролює відображення на рахунках обліку усіх господарських операцій;
- ✓ вимагає від структурних одиниць, служб і працівників забезпечення неухильного дотримання системи оформлення і подання в облік первинних документів;
- ✓ застосовує всі необхідні заходи для протистояння несанкціонованому і не помітній поправці записів в первинних документах та регістрах бухгалтерського обліку, а також збереження оброблених документів, регістрів та фінансової звітності протягом певного терміну;
- ✓ забезпечує оформлення на основі даних бухгалтерського обліку фінансової звітності компанії, підписання її та подання в установлені строки користувачу;
- ✓ проводить заходи стосовно надання повної, правдивої і неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності і грошовий потік підприємства;
- ✓ бере участь в підготовці і поданні інших видів звітності, що передбачають підпис головного бухгалтера, до органів контролю у відповідності з нормативними актами, що затверджені формами та інструкціями;

- ✓ за згодою з власником або керівником компанії забезпечує перерахування податків і зборів, передбачених законодавством, проводять розрахунки з іншими кредиторами відповідно до договірних обов'язків;
- ✓ дотримується правила внутрішнього трудового розпорядку, правила техніки безпеки при роботі з оргтехнікою, заходів пожежної безпеки;
- ✓ здійснює контроль за веденням касових операцій, розумним і ефективним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів;
- ✓ здійснює економічний аналіз діяльності товариства за показниками бухгалтерського обліку і звітності з метою виявлення внутрішніх резервів, уникнення непродуктивних витрат;
- ✓ бере участь в проведенні інвентаризації на підприємстві, оформленні матеріалів, що пов'язані з нестачею та компенсацією збитків від нестачі, крадіжок та псування активів підприємства;
- ✓ забезпечує роботу з підготовки пропозицій для власника (керівника) компанії що до:
 - встановлення прав працівників, щодо підписання первинних і зведених облікових документів;
 - вибору найкращої структури бухгалтерської служби і чисельності її робітників, підвищення професійного рівня бухгалтерів, забезпечення їх необхідними матеріалами;
 - покращення системи інформаційного забезпечення управління і шляхів проходження обробленої інформації до виконавця;
 - запровадження автоматизованої системи обробки даних обліку з врахуванням особливостей діяльності компанії чи удосконалення діючої;
 - забезпечення збереження майна, доцільного та ефективного використання матеріалів, трудових і фінансових ресурсів, залучення кредитів і їх погашення;
- ✓ керує робітниками бухгалтерського обліку фірми та розподіляє між ними завдання і обов'язки;
- ✓ забезпечує конфіденційність відомостей про діяльність підприємства;
- ✓ при звільненні передає справи керівнику або призначеній ним посадовій особі.

Головний бухгалтер має право:

- працювати від імені бухгалтерії компанії, представляти інтереси підприємства у відносинах зі структурними підрозділами, а також іншими організаціями з фінансових та інших питань;
- в межах своєї компетенції підписувати та візувати документи;
- самостійно провадити листування із структурними підрозділами компанії, а також з іншими організаціями з питань, що належать до компетенції бухгалтерії і не вимагають рішення керівника фірми;

- вносити на розгляд керівника підприємства пропозиції з вдосконалення роботи, пов'язаної з обов'язками, що передбачені посадовою інструкцією;
- вносити пропозиції керівнику компанії: про залучення до матеріальної і дисциплінарної відповідальності осіб, що працюють на підприємстві за результатами перевірок про заохочення працівників;
- в межах своєї повноважень повідомляти власнику підприємства про всі недоліки в діяльності підприємства та привносити пропозиції щодо їх усунення;

Головний бухгалтер несе відповідальність:

- за неподобне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків та роботу підпорядкованих йому працівників із питань їх виробничої діяльності, незабезпечення дотримання трудової і виконавчої дисципліни працівниками, в межах визначених чинним законодавством України;
- за правопорушення, скоєні в процесі здійснення своєї діяльності;
- за завдання матеріальної шкоди;
- за невиконання наказів, розпоряджень і доручень керівника підприємства.

Бухгалтер з обліку праці та її оплати належить до професійної групи «Фахівці» та підпорядковується головному бухгалтеру.

Він призначається та звільняється з посади наказом директора з дотриманням вимог Кодексу законів про працю України і чинного законодавства про працю.

У своїй діяльності бухгалтер з обліку праці та її оплати керується:

- Конституцією України;
- Законами України;
- Постановами і розпорядженнями кабінету Міністрів України;
- Положенням про відділ кадрів, правилами внутрішнього трудового розпорядку;
- Посадовою інструкцією.

Бухгалтер обліку праці та її оплати:

- ✓ забезпечує ведення обліку, дотримуючись єдиної методології, з врахуванням особливостей діяльності компанії та технології оброблення облікових даних, а саме:
 - ведення первинних документів по заробітній платі;
 - розрахунок та облік заробітної плати, видача довідок працівникам;
 - замовлення та видача зарплатних карток;
- ✓ зберігає бухгалтерські документи, реєстри обліку, розрахунки до них, інші документи та здає їх до архіву в установленому порядку;
- ✓ дотримується правил внутрішнього трудового розпорядку, правил техніки безпеки при роботі з оргтехнікою, протипожежних заходів безпеки, інструкції з ОП.

Бухгалтер обліку праці та її оплати має право:

- одержувати у встановленому порядку від структурних підрозділів відповідні первинні документи, необхідні для виконання покладених завдань та обов'язків;
- вносити на розгляд керівництва підприємства пропозиції по вдосконаленні роботи;
- повідомляти керівнику про виявлені помилки в діяльності компанії та привносити пропозиції щодо їх усунення.

Бухгалтер з обліку праці та її оплати несе відповідальність:

- за виконання правил внутрішнього трудового розпорядку, завдань та обов'язків покладених на нього згідно посадових інструкцій;
- за неналежне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків ;
- за правопорушення, скоєні в процесі здійснення своєї діяльності;
- за завдання матеріальної шкоди.

Бухгалтер по виробництву належить до професійної групи «Фахівці» та підпорядковується головному бухгалтеру.

Призначається та звільняється з посади наказом Директора Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» з дотриманням вимог Кодексу законів про працю в Україні та чинного законодавства про працю.

Бухгалтер по виробництву:

- ✓ забезпечує ведення обліку, дотримуючись єдиних методологічних засад, з врахуванням особливостей діяльності компанії та технології обробки облікових даних, а саме:
 - веде облік прийнятої сировини згідно товарно-транспортних накладних;
 - проводить бухгалтерські операції по реалізації продукції;
 - формує реєстр номенклатури продукції та довідних контрагентів «Покупці»;
 - веде реєстр вихідних податкових накладних;
 - здійснює аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості;
 - бере участь у проведенні інвентаризації коштів, розрахунків та матеріальних цінностей на підприємстві, своєчасне й правильне визначення результатів інвентаризації й відображення їх в обліку.
- ✓ зберігає бухгалтерські документи, реєстри обліку, розрахунки до них, інші документи та здає їх до архіву в установленому порядку.
- ✓ дотримується правил внутрішнього трудового розпорядку, правил техніки безпеки при роботі з оргтехнікою, протипожежних заходів безпеки, інструкціями з ОП.

1.3. Облікова і податкова політики Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Облікова політика - сукупність принципів, методів та процедур, які використовує компанія для підготовки та подання фінансової звітності. Дане визначення представлено в ст. 1 «Визначення термінів» Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», а також в Методичних рекомендаціях щодо облікової політики підприємства. [2]

Бухгалтерський облік господарських операцій Філії «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» згідно з Наказом про облікову політику здійснює бухгалтерська служба (відділ) на чолі з головним бухгалтером. (Додаток А) . На підприємстві використовується автоматизована система обробки бухгалтерських документів- комп'ютерна програма «1С: Бухгалтерія 8».

Згідно облікової політики підприємства для обліку і складання звітності основні засоби поділяються на такі групи:

- ✓ земельні ділянки;
- ✓ будівлі, споруди і передавальні пристрої;
- ✓ машини та обладнання;
- ✓ транспортні засоби;
- ✓ інструменти, прилади, інвентар;
- ✓ інші основні засоби.

Одиницею обліку основних засобів є об'єкт строк корисного використання якого становить понад 1 рік та вартість більше 6000 грн.

Для обліку основних засобів призначено рахунок 10 «Основні засоби», який використовується для узагальнення інформації про присутність і рух власних та взятих в оренду необоротних активів.

Первісна оцінка об'єктів всіх груп основних засобів відбувається за собівартістю, що враховує ціну купівлі (у тому числі імпортні мита, податки, що не відшкодовуються); витрати, що пов'язані із доставкою активу до місця знаходження і приведення його в стан, що необхідний для експлуатації; попередньо оцінені витрати на демонтаж, переміщення об'єкта і поновлення території, зобов'язання за якими філія на себе бере.

Дооцінка основних засобів відбувається за собівартістю мінус накопичена амортизація і накопичені збитки від знецінення.

Частота переоцінок залежить від перемін справедливої вартості активів. При переоцінці основних засобів накопичена амортизація на дату переоцінки віднімається із повної балансової вартості активу, а чиста вартість перетворюється у переоцінену вартість твого активу. Якщо балансова вартість активу зросла в результаті переоцінки, зростання визнається в іншому спільному доході і накопичується у власному капіталі з назвою «Капітал у дооцінках». Зниження балансової вартості активу показується в іншому сукупному доході, якщо існує кредитовий залишок дооцінки цього активу. Якщо кредитового залишку дооцінки недостатньо, то зменшення балансової вартості активу визнається у прибутку (збитку).

Дооцінка, що уходить до власного капіталу об'єкта основних засобів, що експлуатується, переноситься на нерозподілений прибуток частками в сумі різниці між амортизацією, на основі переоціненої балансової вартості активу, і амортизацією, на основі первісної вартості активу. Якщо актив вибуває з ужитку або ліквідується сума дооцінки цього активу переноситься на нерозподілений прибуток.

На кожну звітну дату керівництво виявляє наявність ознак скорочення корисності основних засобів. Якщо такі властивості зменшення корисності існують, керівництво передивляється балансову вартість своїх активів у відповідності до П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» та МСБО 36 «Зменшення корисності активів».

Прибуток та збитки від вибуття активів визначаються методом порівняння виручки з балансовою вартістю цих активів та визнаються в Звіті про фінансові результати.

Нематеріальні активи визнаються тоді, коли є ймовірність того, що майбутні економічні вигоди, які належать активу, надходитимуть підприємству та собівартість активу може бути достовірно оцінена. На момент первісного визнання нематеріальні активи розцінюються за собівартістю. Наступна оцінка відбувається за собівартістю за мінусом накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності.

Амортизація об'єктів основних засобів, нематеріальних активів нараховується за допомогою прямолінійного методу протягом їхнього терміну служби.

Необоротні активи, що утримуються для продажу та групи вибуття, визнаються, коли Філія не використовує їх у бізнесі, керівництво має намір продати їх протягом року від дати класифікації, ймовірність продажу велика, актив чи група можуть бути продані негайно у поточному стані. Необоротні активи, що утримуються для продажу та групи вибуття оцінюються за меншою з двох величин – балансовою вартістю або справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж.

Основні засоби і нематеріальні активи, які систематизуються як необоротні активи, утримувані для продажу, не амортизуються.

За обліковою політикою Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» інвестиційна нерухомість - це нерухоме майно, що належить Філії для отримання доходу від здачі його в оренду чи за рахунок збільшення його вартості, або для обох цих напрямів, і яке сама Філія не займає. Первісна оцінка проводиться за собівартістю, враховуючи витрати на операцію. Подальша оцінка проводиться за моделлю справедливої вартості.

Прибутки чи збитки від зміни справедливої вартості інвестиційної нерухомості відображаються у складі прибутку або збитку.

Незавершені капітальні інвестиції – це вартість основних засобів, будівництво яких ще не закінчене. Амортизація на ці активи не нараховується до того моменту, коли їх введуть в експлуатацію. Незавершене капітальне будівництво включає вартість будівельних робіт, суму інженерних робіт, інші прямі витрати і загальновиробничі витрати.

По завершенню будівництва актив буде переведено до відповідної групи основних засобів. Амортизація нараховуватиметься з дати створення активу та стане придатним до використання. Незавершене будівництво активів, що призначені для продажу, відображаються в складі запасів. Незавершене будівництво інвестиційної нерухомості відображається як інвестиційна власність.

Дебіторська заборгованість є непохідним фінансовим активом і визнається лише тоді, коли Філія стає стороною договірних положень. Справедлива вартість дебіторської заборгованості - це справедлива вартість отриманої (отриманої) компенсації. Подальша оцінка здійснюється за амортизованою вартістю з урахуванням збитків від знецінення.

Резерв від знецінення дебіторської заборгованості визначається методом розрахунку на основі історичних даних про дебіторську заборгованість Філії.

Запаси при первісному визнанні обліковуються за собівартістю придбання.

В Балансі (Звіті про фінансовий стан) запаси показують за меншою вартістю: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації. Зниження вартості запасів (уцінки) відображається при одночасному визнанні збитків.

Собівартість одиниць товарно-матеріальних цінностей визначається за допомогою конкретної ідентифікації їх індивідуальної вартості.

Відповідно до облікової політики, кошти на депозитних рахунках зі строком погашення понад 3 місяці відображаються як поточні фінансові інвестиції, зі строком погашення понад 12 місяців - як інші довгострокові фінансові інвестиції. Грошові кошти, які відображаються на спеціальному рахунку і призначенні для обліку коштів в системі електронного адміністрування податку на додану вартість, відображаються в фінансовій звітності як грошові кошти.

Основна частина розрахунків на підприємстві здійснюється безготівковими засобами, тобто шляхом перерахування коштів з рахунку платника на рахунок одержувача в його банк.

Забезпечення визнаються тоді, коли Філія має поточне юридичне чи конструктивне зобов'язання, яке виникло внаслідок минулих подій. Застава створюється компанією для відшкодування таких (майбутніх) витрат:

- оплата відпусток працівникам;
- виконання гарантійної застави;
- реструктуризацію, виконання зобов'язань після припинення діяльності;
- виконання обтяжливих контрактних зобов'язань визнається у розмірі очікуваного збитку, коли вартість виконання зобов'язання перевищує дохід від договору.

Дивіденди визнаються тоді, коли встановлено право підприємства на їх отримання.

Доходи від інвестиційної нерухомості, яка надана в операційну оренду, оцінюється за прямолінійним методом протягом терміну оренди.

Податкова політика відіграє не менш важливу роль в діяльності підприємства, важливим є визначення методики обчислення та сплати податкових платежів, оскільки це є складовою загальної політики управління прибутком.

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» використовує загальну систему оподаткування та сплачує такі види податків:

- податок на доходи фізичних осіб – 18%, (звіт №1ДФ);
- військовий збір – 1,5%, (звіт №1ДФ);
- єдиний соціальний внесок – 22% (звіт №Д4);
- ПДВ – 20%, (відображено в Декларації з податку на додану вартість);
- податок на прибуток – 18%, (відображено у Декларації з податку на прибуток);
- земельний податок - 3%.

За 2017- 2018 рр. до бюджету було сплачено: в 2017 році – 118 тис. грн., а в 2018 році – 213 тис. грн.

Строки подання звітності та сплати податків Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» наведено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Строки подання звітності і сплати податків

Назва	Строк подання звіту	Строк сплати податку
1	2	3
Податок на доходи фізичних осіб	Впродовж 40 днів після закінчення звітного кварталу	На момент виплати доходу єдиним платіжним документом
Військовий збір	Впродовж 40 днів після закінчення звітного кварталу	На момент виплати доходу єдиним платіжним документом
Єдиний соціальний внесок	Впродовж 20 календарних днів, які настають за останнім днем звітного періоду	До 20 числа наступного місяця
Податок на додану вартість	Впродовж 20 днів після закінчення звітного місяця	Впродовж 30 днів після закінчення звітного місяця
Податок на прибуток підприємств	Впродовж 40 днів після закінчення звітного кварталу	Впродовж 50 днів після закінчення звітного кварталу
Єдиний соціальний внесок	До 20 лютого поточного року	Щомісяця впродовж 30 днів після закінчення звітного місяця;

Згідно податкової політики підприємства витрати з податку на прибуток Філії формуються як сума поточних податкових витрат, обчислена на основі

оподатковуваного прибутку відповідно до норм податкового законодавства, і відстрочених податкових витрат (доходів).

Відстрочені податкові витрати (доходи) утворюються внаслідок визнання відстрочених податкових активів та / або відстрочених податкових зобов'язань у прибутку чи збитку.

Відстрочені податкові зобов'язання визнаються за всіма тимчасовими різницями, що підлягають оподаткуванню, за винятком випадків, коли такі різниці виникають при первісному визнанні активу чи зобов'язання. Відкладений податковий актив визнається стосовно всіх тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню, наскільки існує ймовірність наявності оподатковуваного прибутку, щодо якого може бути використана вирахована тимчасова різниця, за винятком випадків, коли відстрочений податковий актив виникає при первісному визнанні активу або зобов'язання. Одержання нормального оподатковуваного прибутку є ймовірним, коли відстрочений податковий актив може бути зарахований до відстроченого податкового зобов'язання, яке можна віднести до того ж податкового органу, та буде повернено у тому ж періоді, що і актив, або в періоді, в якому настає збиток, що впливає з активу, може бути віднесений на попередній або наступний період. У випадках, коли немає достатньо відкладених податкових зобов'язань для кредитування відстроченого податкового активу, актив визнається настільки, наскільки є ймовірним, що в майбутньому з'явиться оподатковуваний прибуток, щодо якого цей актив може бути використаний

Щодо податку на додану вартість за податковою політикою Філії дохід, витрати та активи визнаються за винятком податку на додану вартість, за винятком випадків, коли ПДВ виник при придбанні активів або виникненні витрат, що не відраховуються з бюджету. У цьому випадку ПДВ включається у вартість активу чи витрат.

Дебіторська та кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги та відображаються, включаючи ПДВ. Отримані аванси та аванси сплачені відображаються з ПДВ.

РОЗДІЛ II. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

2.1 Аналітичний і синтетичний облік необоротних активів

Для здійснення господарської діяльності кожне підприємство володіє майном, що належить йому. Усі види такого майна разом є активами підприємства. Активи підприємства поділяються на поточні та необоротні.

Діяльність підприємства неможлива без використання необоротних активів. Необоротні активи підприємства зберігають свою натуральну форму, багаторазово беруть участь у виробничому процесі, та вартість на виготовлену продукцію переносять частинами у вигляді амортизації.

Необоротні активи – це довгострокові матеріальні і нематеріальні ресурси, що належать підприємству та забезпечують його роботу та призначені для використання більше одного року.

У Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі – НП(с)БО) наведено таке визначення терміну необоротних активів: необоротні активи – це всі активи, що не є оборотними. Також у загальних положеннях описано що таке оборотні активи – це гроші та їх еквіваленти, які не обмежуються у використанні, а також інші активи, що призначені для продажу чи споживання протягом операційного циклу або протягом 12 місяців із дати балансу. [4]

Відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ) необоротні активи – це активи, від яких очікується економічна вигода на протязі декількох років.

Для досконалого розуміння сутності необоротних активів потрібно їх правильно групувати. Необоротні активи поділяють:

✓ за функціональним критерієм :

- основні засоби;
- нематеріальні активи;
- капітальні інвестиції;
- довгострокові фінансові інвестиції;
- інші види необоротних активів.

✓ за характером володіння:

- власні – активи, що належать підприємству та відображаються в складі балансу підприємства;

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	РОЗДІЛ II. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	Номер сторінки 23
Здобувач	Борщівська А.В.		27.04.20 р.		
Науковий керівник	Прохорова Л.І.		28.04.20 р.		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.20 р.		

- орендовані – активи, які орендуються та використовуються підприємством згідно із укладеним договором оренди із їх власником.
- ✓ в залежності від обслуговування видів діяльності:
 - операційні або виробничі необоротні активи;
 - фінансові необоротні активи;
 - інвестиційні необоротні активи;
 - невиробничі необоротні активи (призначені для обслуговування працівників підприємства). [28]
- ✓ залежно від застосування у виробничому процесі:
 - активні;
 - пасивні.
- ✓ за характером внеску до фінансового результату діяльності підприємства:
 - «живі» – приносять прибуток підприємству;
 - «мертві» – генерують збитки.[30]

До необоротних активів відносять такі групи активів (рис. 2.1.)

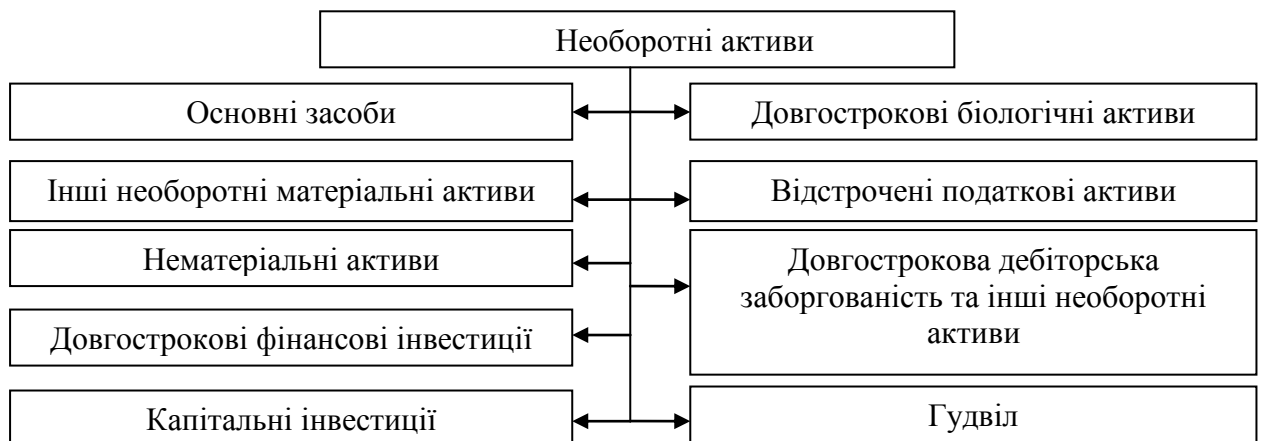

Рис. 2.1. Групи необоротних активів

Згідно П(с)БО 7 «Основні засоби» основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує із метою використання їх у виробничому процесі або постачання товарів, послуг, здавання в оренду іншим особам або для виконання адміністративних та соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких становить більше одного року. [5]

Для правильної організації обліку основних засобів, а також з метою структурування системи обліку та її упорядкування важливу роль відіграє обґрунтована класифікація основних засобів за економічними та технічними параметрами.

В Україні класифікація основних засобів закріплена на законодавчому рівні у П(С)БО 7 «Основні засоби» та у Податковому кодексі.

Згідно П(С)БО 7 «Основні засоби» передбачаються такі групи основних засобів:

1. земельні ділянки;
2. капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом;
3. будівлі, споруди і передавальні пристрої;
4. машини та обладнання;
5. транспортні засоби;
6. інструменти, прилади, інвентар (меблі);
7. тварини;
8. багаторічні насадження та плодоносні рослини;
9. інші основні засоби [5].

У Податковому кодексі України наведено класифікацію основних засобів із врахуванням мінімально допустимих строків їх амортизації. Дана класифікація представлена у табл. 2.1. [1]

Таблиця 2.1.

Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів

Група	ОЗ, що входять до групи	Мінімально допустимий термін корисного використання
1	Земельні ділянки	
2	Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15 років
3	Будівлі, споруди, передавальні пристрої	20, 15 та 10 років відповідно
4	Машини та обладнання	5 років
5	Транспортні засоби	5 років
6	Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4 роки
7	Тварини	6 років
8	Багаторічні насадження	10 років
9	Інші основні засоби	12 років
10	Бібліотечні фонди	немає
11	Малоцінні необоротні матеріальні активи	немає
12	Тимчасові (нетитульні) споруди	5 років
13	Природні ресурси	немає
14	Інвентарна тара	6 років
15	Предмети прокату	5 років
16	Довгострокові біологічні активи	7 років

Важливим аспектом обліку основних засобів є їх оцінка. Оцінка являється одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку. Її використовують як інструмент обміну та облікового відображення активів купівлі-продажу в умовах товарно-грошових відносин. Як специфічна форма ціни оцінка потрібна для визначення загальної величини матеріальних активів, їх складу, структури, величини амортизаційних відрахувань та ефективності використання. В загальному визначенні – це спосіб вираження певним вимірником наявності та руху необоротних об'єктів.

Основні засоби мають наступні вартості:

- первісна вартість;
- залишкова вартість;
- переоцінена вартість;
- справедлива вартість;
- ліквідаційна вартість;
- вартість, яка амортизується.

Оцінка основних засобів може здійснюватися такими методами: первісна вартість, зменшена на суму нарахованої амортизації чи справедлива вартість.

Переоцінка основних засобів - це приведення залишкової вартості основних засобів до справедливої вартості.

При переоцінці об'єкта основних засобів (первісної (залишкової) вартості і зносу) обов'язково повинна проводитись переоцінка всієї групи основних засобів.

При дооцінці вартості об'єкта основних засобів додатковий капітал збільшується, а на суму дооцінки зносу – зменшується. При уцінці об'єкта основних засобів первісна вартість зменшується на суму уцінки, а також зменшується сума зносу.

Основні засоби відображається в балансі підприємства при дотриманні двох умов:

- існує можливість отримання економічної вигоди в майбутньому від використання таких основних фондів;
- оцінка основних засобів може бути достовірно визначена.

Нематеріальні активи - це активи, які не мають речової форми, або матеріальну форму, яка не є важливою для їх використання в господарській діяльності.

Відповідно до П(с)БО 8 «Нематеріальні активи» вважаються, якщо :

- не мають матеріальної форми;
- можуть бути ідентифіковані;
- утримуються підприємством з метою використання понад 1 рік.[6]

Нематеріальні активи поділяють на такі групи:

- права користування природними ресурсами;
- права користування майном;
- права на комерційні позначення;
- права на об'єкти промислової власності;
- авторське право та суміжні з ним права;
- інші нематеріальні активи. [6]

Згідно з П(с)БО 8 придбаний чи отриманий нематеріальний актив показується в балансі, якщо існує ймовірність отримання майбутніх економічних вигод,

пов'язаних із його використанням, і його вартість може бути достовірно визначена.[6]

У момент первісного визнання як об'єкта бухгалтерського обліку нематеріальні активи слід оцінювати за первісною вартістю, що згідно з П(С)БО 7, визначається як історична (фактична) собівартість необоротних активів в сумі грошових коштів чи справедливої вартості інших активів, які сплачені (передані), витрачені на придбання (створення) необоротних активів.

Нематеріальний актив повинен бути ідентифікований, щоб його можна було відокремити від гудвілу.

Гудвіл – це перевищення вартості придбання над зацікавленістю покупця у справедливій вартості ідентифікованих активів та зобов'язань, визначених на дату придбання.

Іншими словами, між вартістю підприємства та чистою вартістю його майна завжди існує різниця. Ця різниця і є гудвілом, вона може бути або позитивною, або негативною. Позитивний гудвіл означає, що вартість підприємства перевищує сукупну вартість його активів та зобов'язань через наявність стабільних покупців, визнану ділову репутацію, діяльність у сфері маркетингу та збуту

Таким чином, позитивний гудвіл – це надбавка до ціни, яку сплачує покупець в очікуванні майбутніх економічних вигод. А негативний гудвіл – це свого роду знижка з ціни, яка засвідчує відсутність цих факторів.

Відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» можна переоцінити за справедливою вартістю на дату балансу ті нематеріальні активи, для яких існує активний ринок. Якщо окремий об'єкт нематеріального активу переоцінюється треба переоцінювати і всі інші активи групи, до якої належить нематеріальний актив

Якщо підприємство переоцінило об'єкти групи нематеріальних активів, то наділі вони підлягають щорічній переоцінці.

Переоцінена вартість та накопичена амортизація нематеріального активу визначаються додаванням справедливої вартості об'єкта до його первісної (переоціненої) вартості без зміни суми накопиченої амортизації цього об'єкта.

Порядок нарахування та використання амортизаційних відрахувань у бухгалтерському обліку визначається законами та П(С)БО 7 «Основні засоби».

Категорію «амортизація» можна визнати джерелом відтворення засобів праці, як ступінь їхнього зносу, а тому вказують суму, на яку вони повинні бути відтворені.

Амортизація нараховується впродовж строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється компанією під час визнання цього об'єкта як активу (якщо зараховується до балансу) та визначений в обліковій політиці, призупиняється на період його модернізації, добудови, додаткового обладнання і консервації, повного списання, продажу.

В Балансі окремо представлена первісна та залишкова вартість основних засобів та нематеріальних активів, а також окремо сума нарахованої амортизації.

Метод амортизації вибирає сама компанія з урахуванням очікуваного способу отримання економічної вигоди від її використання.

Амортизація проводиться щомісяця. Амортизація починається з місяця, що настає за місяцем, в який введений об'єкт необоротних активів та його експлуатація - відповідно до балансу.

Амортизація необоротних активів нараховується із застосуванням таких методів:

- прямолінійного, згідно якого річна сума амортизації визначається діленням амортизованої суми на строк корисного використання об'єкта;
- зменшення залишкової вартості, при якому річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або початкової вартості на дату амортизації і річна норма амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обраховується як різниця між одиницею і результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта від результату ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість;
- прискореного зменшення залишкової вартості, для якого річна сума амортизації розраховується як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року чи первісної вартості на дату нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка розраховується відповідно до строку корисного використання об'єкта та подвоюється;
- кумулятивного, згідно з якою річна сума амортизації визначається як добуток амортизованої вартості та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт обраховується діленням кількості років, які залишилися до кінця строку корисного використання основних засобів, на суму кількості років його строку корисного використання;
- виробничого, згідно з яким щомісячна сума амортизації розраховується як добуток фактичного місячного обсягу продукції та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції, який компанія розраховує виробляти (виконати) використовуючи об'єкт необоротного активу.[5]

Важливим етапом вивчення та розуміння всіх суттєвих аспектів обліку необоротних активів є дослідження нормативно-правової бази. Під час ведення обліку, аналізу і аудиту на підприємстві робітники бухгалтерії зобов'язані керуватися нормами чинних законодавчих і нормативних документів.(табл. 2.2.)

Законодавчо-нормативна база з обліку необоротних активів

Законодавчо-нормативний документ	Зміст документа
1	2
Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI зі змінами та доповненнями [1]	Регулює відносини, які виникають в сфері стягнення податків та зборів, зокрема, визначає перелік податків та зборів, які застосовуються в Україні, порядок їхнього адміністрування, платників податків та зборів, їх права і обов'язки, компетенцію регулюючих органів, повноваження та обов'язки посадових осіб під час податкового контролю та відповідальність за порушення податкового законодавства.
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №-996-XIY із змінами та доповненнями[2]	Визначає мету обліку, державне регулювання бухгалтерського обліку, організацію та методологію обліку
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 9.із змінами та доповненнями[3]	Визначає основи аудиту в Україні та має на меті створення порядку вільного фінансового контролю для захисту інтересів користувачів фінансової та іншої економічної інформації.
НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Наказ МФУ від 07.02.2013 р. № 73[4]	Затверджує склад та елементи фінансової звітності, забезпечує якісні характеристики фінансової звітності та принципи її складання та регулює розкриття інформації в фінансовій звітності, зокрема відображення наявних ОЗ і їх зносу.
П(с)БО 7 «Основні засоби» затверджений наказом МФУ від 20.01.2001р. №47/5238[5]	Установлює критерії визнання об'єкта основних засобів як активу, визначає методи оцінки, переоцінки та зносу основних засобів, регулює розкриття інформації про зменшення корисності і вибуття основних засобів, тарозкриття інформації про них в примітках до фінансової звітності.
П(с)БО 8 «Нематеріальні активи», наказ МФУ від 18.10.99 р. №242[6]	Визначає методологічні основи формування в обліку інформації про нематеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи і розкриття інформації про них в фінансовій звітності.
П(с)БО 14 «Оренда», наказ МФУ від 28.07. 2000р №181[7]	Визначає методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів і її розкриття в фінансовій звітності.
П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» затверджений наказом МФУ від 24.12.04 р. № 817[10]	Визначає критерії визнання і оцінки знецінення активів, порядок розкриття інформації про відновлення активу, зменшення та відновлення корисності групи активів, що генерують грошові потоки, її розкриття в примітках до фінансової звітності.

1	2
МСБО 16 «Основні засоби»[13]	Показуються всі норми бухгалтерського обліку основних засобів за міжнародними стандартами обліку
МСБО 17 «Оренда»[14]	Показуються особливості міжнародних стандартів ведення бухгалтерського обліку з оренди
МСБО 38 «Нематеріальні активи»[15]	Визначає обліковий підхід до нематеріальних активів, визначає, як оцінити балансову вартість нематеріальних активів та вимагає розкриття певної інформації про нематеріальні активи.
Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 р. №291[16]	установлює порядок відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій методом подвійного запису.
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 р. №291[18]	Затверджено перелік рахунків та схеми реєстрації і, а також групування в них фактів фінансово-господарської діяльності в бухгалтерському обліку.
Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995р. №88[12]	Визначає основні вимоги і правила щодо документального оформлення записів в бухгалтерському обліку.
Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 № 879[11]	Встановлює єдині вимоги до порядку проведення інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних цінностей, грошових коштів і документів, розрахунків та інших статей балансу міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, установами та організаціями, що ведуться за рахунок бюджетів усіх рівнів.
Інструкція «Про порядок визначення розмірів збитків від крадіжок, недостачі, знищення матеріальних цінностей», затверджена постановою Кабінету Міністрів України № 116 від 22.01.96. [17]	Установлює механізм формулювання суми збитків від крадіжок, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, окрім дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння і валютних цінностей. Відповідно до цієї Інструкції із зібраних сум, відбувається відшкодування збитків, завданих підприємству, із урахуванням фактичних витрат підприємства на відновлення пошкоджених чи придбання нових матеріальних цінностей і вартості робіт з їх відновлення.

1	2
Наказ міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» від 29.12.95. № 352 [19]	Затверджені типові форми первинної облікової документації із обліку основних засобів.
Наказ МФУ «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» від 22.11. 2004 р. N 732 [20]	Затверджені типові форми первинної облікової документації з обліку нематеріальних активів
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів від 30.09.2003 р. №561 [21]	Встановлюють типову кореспонденцію рахунків з обліку основних засобів
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів від 16.11.2009 р. №1327[22]	Встановлюють типову кореспонденцію рахунків з обліку нематеріальних активів
Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28.03.2013 р. №433 [23]	Розглядають питання про розкриття інформації у фінансовій звітності
Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку від 29.12.2000р №356 [24]	Розглядають питання про розкриття інформації в регістрах бухгалтерського обліку

Нормативних актів наведених в таблиці 2.2. достатньо для вивчення та опанування даної теми бакалаврської роботи.

Правильна організація обліку необоротних активів потрібна для своєчасних та правдивих даних про їх стан та ефективність використання. Документальне оформлення операцій руху необоротних активів, зокрема їх надходження, внутрішнє переміщення, використання, ремонт, вибуття або списання є досить важливою складовою аналітичного обліку.

Основні засоби та нематеріальні активи є визначальною складовою необоротних активів, що протягом багатьох виробничих циклів беруть участь у процесі виробництва, тому доцільно розглянути їх типові форми первинної облікової документації (табл.2.3).

Таблиця 2.3.

Типові форми первинного обліку необоротних активів

№ форми	Назва
1	2
ОЗ-1	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів
ОЗ-2	Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів
ОЗ-3	Акт на списання основних засобів
ОЗ-4	Акт на списання автотранспортних засобів
ОЗ-5	Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини
ОЗ-6	Інвентарна картка обліку основних засобів
ОЗ-7	Опис інвентарних карток по обліку основних засобів
ОЗ-8	Картка обліку руху основних засобів
ОЗ-9	Інвентарний список основних засобів (за місцем їх знаходження, експлуатації)
ОЗ-14	Розрахунок амортизації основних засобів (для промислових підприємств)
ОЗ-15	Розрахунок амортизації основних засобів" (для будівельних організацій)
ОЗ-16	Розрахунок амортизації по автотранспорту"
НА- 1	Акт уведення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів
НА- 2	Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів
НА- 3	Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів
НА- 4	Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів
ВНА-1	Відомість обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації
КБ-2В	Акт приймання виконаних будівельних робіт
КБ-3	Довідка про вартість виконаних будівельних робіт та витрати

Акт приймання-передачі (внутрішня передача) основних засобів (форма № ОЗ-1) (Додаток Д) використовується для реєстрації зарахування до основних фондів окремих об'єктів та для обліку об'єктів, що вводяться в експлуатацію; для реєстрації внутрішньої передачі основних засобів з одного цеху в інший, а також для їх виключення зі структури основних фондів при передачі іншій компанії. При отриманні основних засобів акт складає комісія, що призначається наказом керівника підприємства. Акт формується в одному примірнику на кожний окремий об'єкт. Складання загального акту, який оформлює приймання кількох об'єктів основних фондів має дозвіл лише при обліку господарського інвентарю, інструментів, обладнання тощо., якщо такі об'єкти одного типу, мають однакову вартість і були прийняті у одному календарному місяці. При передачі основних засобів на інше підприємство акт складається в двох екземплярах (для підприємства, яке отримує та орендує основні засоби). Під час оформленні внутрішнього переміщення основних засобів акт також складається в двох примірниках в тому ж відділі, який здає основні засоби.

Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (форма № ОЗ-2)(Додаток Е) використовується для оформлення приймання-здачі основних засобів на капітальний ремонт, реконструкцію і удосконалення. Якщо ремонт, реконструкцію та модернізацію виконує інше підприємство, акт складається у двох примірниках, а другий примірник передається підприємству, яке ремонтувало основні засоби. Виконуючи ремонт, реконструкцію та модернізацію господарським способом, акт складається в одному примірнику.

Акт на списання основних засобів (форма № ОЗ-3) (Додаток Є) використовується для оформлення вибуття об'єктів основних засобів при повній чи частковій їх ліквідації. Акт оформлюється в двох примірниках комісією, затвердженою наказом керівника підприємства. Витрата коштів на ліквідацію, а також вартість матеріальних цінностей, отриманих від демонтажу будівель, демонтажу обладнання тощо, відображені в акті в розділі «Розрахунок результатів списання об'єктів».

Акт на списання автотранспортних машин (форма № ОЗ-4) (Додаток Ж) застосовується для реєстрації вибуття транспортних засобів внаслідок їх застарілості чи руйнування внаслідок ДТП, стихійного лиха. Форма № ОЗ-4 складається членами постійно комісії у двох примірниках. Один примірник передається в бухгалтерію, інший залишається у особи, яка є відповідальною. В акті зазначаються найменування транспортного засобу, який списується та причини його списання, початкова вартість, термін служби, кількість капітального ремонту та їх сума.

Акт на установку, пуск, демонтаж будівельної машини (форма № ОЗ-5)(Додаток З) використовується для реєстрації приймання, встановлення та пуску будівельних машин та механізмів будівельно-монтажною організацією з машинно-прокатної бази з подальшим відображенням у цьому документі демонтажу та зворотної передачі (повернення) механізму машинопрокатній базі. Служить для обліку роботи будівельних машин та механізмів на об'єкті будівництва та розрахунків будівельної організації з машинопрокатною базою. У разі, якщо машинно-прокатна база (цех будівельної механізації) знаходиться на балансі будівельної організації, форма З ОЗ-5 використовується для внутрішніх економічних розрахунків та контролю (обліку) роботи будівельних машин та механізмів на будівельних майданчиках. Акт складається у двох примірниках представником машинно-прокатної бази та будівельної організації (майданчика), що керує будівельними машинами та механізмами.

Інвентарна картка обліку основних засобів (форма № ОЗ-6) (Додаток И) використовується для аналітичного обліку та узагальнення інформації про кожен об'єкт основних засобів та для групового обліку одного типу основних фондів, отриманих підприємством за один звітний період та мають однакові виробничі економічне призначення, технічні характеристики та вартість. Форма містить дані про технічні особливості об'єкта, норми амортизації тощо. Традиційно форма № ОЗ-6 зберігається в одному примірнику в бухгалтерії на підставі акта приймання-передачі основних засобів (форма № ОЗ-1), накладних, технічної й іншої супровідної документації, утім є варіант побудови обліку із ведення двох екземплярів цих форм: один – в бухгалтерії, другий – в місцях експлуатації основних засобів замість ОЗ-9.

Опис інвентарних карток основних засобів (форма № ОЗ-7) (Додаток І) застосовується для оформлення інвентарних карток. Така форма складається у одному примірнику в бухгалтерії з метою контролю карток.

Картка обліку руху основних засобів (форма № ОЗ-8) (Додаток ІІ) використовується в ручній обробці бухгалтерської інформації для обліку руху основних засобів за класифікаційними групами. Форма № ОЗ-8 складається на основі даних інвентарних карток, згрупованих в класифікаційні групи (за субрахунками бухгалтерського обліку) та порівнюється з даними синтетичного обліку основних засобів. Відкривається бухгалтерії в одному примірнику.

Інвентарний список основних засобів (форма № ОЗ-9) (Додаток ІІІ) використовується для обліку кожного об'єкту основних засобів в місцях їх експлуатації за матеріально відповідальними особами. Списки інвентаризації підлягають періодичній (не рідше двох разів на рік) перевірці із записами в інвентарних картках основних засобів (форма ОЗ-6).

Форма № ОЗ-14 Розрахунок амортизації основних засобів (для промислових підприємств), форма № ОЗ-15 Розрахунок амортизації основних засобів (для будівельних організацій) та форма № ОЗ-16 Розрахунок амортизації по авто використовуються для розрахунку амортизації основних фондів, пов'язана із нарахуванням у звітному місяці.

При здійсненні капітальних інвестицій, якщо будівництво виконують підрядним способом, то на весь час здійснення будівництва укладається між підрядником та замовником договір підряду. У договорі вказується ціна контракту, яку визначають сторони за згодою залежно від розміру витрат. Для визначення ціни використовується проектно-кошторисна документація. Замовник приймає виконані роботи за актом форми № КБ-2 «Акт приймання виконаних підрядних робіт» (Додаток К), який складають у двох екземплярах – один для замовника, а один для підрядника та/або довідкою про вартість виконаних робіт та витрат, форми № КБ-3 (Додаток Л)

Облік та рух інших необоротних активів регламентується тими ж первинними документами, що й облік основних засобів. Зокрема, при надходженні інших необоротних матеріальних активів, введенні їх у експлуатацію, а також виключення їх зі складу необоротних активів для передачі іншим організаціям (підприємствам) оформляється первинним документом за формою № ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»; при ліквідації об'єктів формується «Акт на списання основних засобів» типової форми №ОЗ-3. [36]

Придбання, безоплатне одержання, а також продаж та безоплатна передача нематеріальних активів оформлюється Відомістю обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації (форма № ВНА-1) (Додаток М) та актом приймання-передачі нематеріальних активів.

Введення в експлуатацію об'єкту нематеріального активу здійснюється Актом введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності в складі нематеріальних активів (форма № НА-1) (Додаток Н), а також Відомістю обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації (форма № ВНА-1).

Ліквідація нематеріальних активів оформлюється Актом вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (форма № НА-3) (Додаток О).

Також до первинних документів руху необоротних активів відносяться такі документ як: розрахункові чеки, акти надання послуг, рахунки-фактури, видаткові та податкові накладні.

На підставі первинних документів рух необоротних активів впродовж звітного періоду відображається у облікових регістрах, інформація яких потім застосовується для заповнення Головної книги та форм звітності. По обліку необоротних активів ведеться Журнал №4 та Відомість №4.1, №4.2, №4.3.

Важливою складовою функціонування підприємства є досконало побудований синтетичний облік.

Для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух необоротних активів в Плані рахунків бухгалтерського обліку призначено 1 Клас «Необоротні активи», до якого входять такі синтетичні рахунки:

- 10 «Основні засоби»;
- 11 «Інші необоротні матеріальні активи»;
- 13 «Знос(амортизація) необоротних активів»;
- 12 «Нематеріальні активи»;
- 14 «Довгострокові фінансові інвестиції»;
- 15 «Капітальні інвестиції»;
- 16 «Довгострокові біологічні активи»;
- 17 «Відстрочені податкові активи»;
- 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи»;
- 19 «Гудвіл». [18]

До кожного синтетичного рахунку призначено субрахунки, за якими здійснюється облік необоротних активів .

Обороти за дебетом – це надходження необоротних активів на баланс підприємства, сума витрат, пов'язаних із благоустроєм об'єкта (модернізація, модифікація, комплектація, обладнання, реконструкція, тощо), що зумовлює до збільшення майбутніх економічних вигод, що очікуються від використання об'єкта.

Обороти за кредитом – це вибуття необоротних активів внаслідок продажу, безкоштовної передачі чи невідповідності критеріям визнання активом.

Типову кореспонденцію з обліку необоротних активів наведено в таблицях нижче.

Операції з надходження та виготовлення основних засобів представлено у табл. 2.4., 2.5. та 2.6.

Таблиця 2.4.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій придбання основних засобів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Придбано об'єкт основних засобів у постачальника	15	631	8000	Видаткова накладна
2	Відображено податковий кредит по ПДВ	641	631	1600	Податкова накладна
3	Сплачено за об'єкт основних засобів	631	311	9600	Виписка банку
4	Витрати на транспортування об'єкта основних засобів	15	631	1500	Акт наданих послуг
5	Відображено податковий кредит по ПДВ	641	631	300	Податкова накладна
6	Сплачено з каси за транспортні послуги	631	301	1800	ВКО
7	Відображено заробітну плату з нарахуваннями ЄСВ працівників, зайнятих установкою і монтажем	15	66, 65	2500	Розрахунково-платіжна відомість
8	Введено об'єкт основних засобів в експлуатацію	10	15	12000	Акт введення в експлуатацію

Таблиця 2.5.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій при виготовленні основних засобів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Відображено витрати на проектно-кошторисні роботи	151	631	100000	Акт наданих послуг
2	Відображено податковий кредит по ПДВ	641	631	20000	Податкова накладна
3	Сплачено вартість проектних робіт	631	311	120000	Виписка банку

Продовження таблиці 2.5.

1	2	3	4	5	6
4	Відображено вартість будівельно-монтажних робіт	151	631	600000	Акт наданих послуг
5	Відображено податковий кредит по ПДВ	641	631	120000	Податкова накладна
6	Сплачено вартість будівельно-монтажних робіт	631	311	720000	Виписка банку
7	Відображено вартість придбаного обладнання, що потребує монтажу	205	631	250000	Видаткова накладна
8	Відображено податковий кредит по ПДВ	641	631	50000	Податкова накладна
9	Сплачено вартість обладнання, що потребує монтажу	631	311	300000	Виписка банку
10	Встановлення підрядником обладнання, що потребує монтажу	151	205	250000	Акт приймання-здачі
11	Зараховано об'єкт до складу основних засобів	10	151	950000	Акт введення в експлуатацію

Таблиця 2.6.

Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з виготовлення власними силами об'єктів основних засобів

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Придбано будівельні матеріали	205	631	150000	Накладна
2	Відображено податковий кредит по ПДВ	641	631	30000	Податкова накладна
3	Сплачено вартість будівельних матеріалів	631	311	180000	Виписка банку
4	Списано будівельні матеріали на будівництво об'єкта основних засобів	151	205	150000	Накладна на списання
5	Відображено заробітну плату з нарахуваннями ЄСВ працівників, зайнятих установкою і монтажем	151	66, 65	97600	Розрахунково-платіжна відомість
6	Нарахована амортизація на обладнання, що використовується при будівництві	151	131	13000	Розрахунок амортизації
7	Введено об'єкт основних засобів в експлуатацію	10	151	260600	Акт введення в експлуатацію

Операції з обліку капітального та поточного ремонтів основних засобів підрядним та господарським способом представлено у табл. 2.7 та 2.8.

Таблиця 2.7.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій з обліку капітального і поточного ремонтів основних засобів
підрядним способом**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Відображені витрати на ремонт виробничого обладнання	23	631	1500	Наряд на проведення ремонтних робіт
2	Відображені витрати по ремонту цехів	91	631	2000	
3	Відображені витрати по ремонту офісного обладнання	92	631	2300	
4	Відображені витрати по ремонту приміщень відділу збуту	93	631	1200	
5	Відображені витрати по ремонту приміщень соціально-культурного призначення	94	631	1600	
6	Відображено податковий кредит по ПДВ	641	631	1720	Податкова накладна
7	Сплачено підрядникам за ремонтні роботи	631	311	10320	Виписка банку

Таблиця 2.8.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій з обліку капітального чи поточного ремонтів основних засобів
господарським способом**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Списані матеріали на ремонт основних засобів	23, 91, 92, 93, 94	205	30000	Накладна на списання
2	Відображено заробітну плату з нарахуваннями ЄСВ працівників, зайнятих установкою і монтажем	23, 91, 92, 93, 94	66, 65	12200	Рорахунково-платіжна відомість

Операції з реалізації та ліквідації основних засобів наведено в табл. 2.9. та 2.10.

Таблиця 2.9.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій з реалізації основних засобів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Переведено об'єкт основних засобів до складу необоротних активів, утримуваних для продажу	286	10	76000	Облікові реєстри, наказ керівника
2	Списано суму нарахованого зносу за об'єктом	131	10	4000	
3	Відображено дохід від реалізації об'єкта основних засобів	377	712	90000	Акт приймання-передачі
4	Відображено податкове зобов'язання по ПДВ	712	641	15000	Податкова накладна
5	Списано балансову вартість об'єкта основних засобів	943	286	76000	Розрахунок бухгалтера
6	Отримано оплату від покупця за об'єкт основних засобів	311	377	90000	Виписка банку
7	Закриття рахунків доходів	712	79	75000	
8	Закриття рахунків витрат	79	943	76000	
9	Чистий збиток	441	79	1000	

Таблиця 2.10.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій з ліквідації основних засобів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Віднесено до витрат залишкову вартість об'єкта основних засобів	976	10	27000	Облікові реєстри, наказ керівника
2	Списана сума нарахованого зносу	13	10	83000	
3	Відображено податкове зобов'язання по ПДВ на залишкову вартість	976	641	5400	Податкова накладна
4	Понесено витрати на ліквідацію (заробітна плата з нарахуванням ЄСВ працівників)	976	66, 65	2000	Розрахунково-платіжна відомість

Продовження таблиці 2.10.

1	2	3	4	5	6
5	Оприбутковано запаси, отримані від ліквідації	20	746	900	Акт приймання-передачі
6	Закриття рахунків доходів	746	79	900	
7	Закриття рахунків витрат	79	976	34400	
8	Чистий збиток	441	79	33500	

Операції з придбання, реалізації та ліквідації нематеріальних активів представлено в табл. 2.11., 2.12. та 2.13.

Таблиця 2.11.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій з придбання нематеріальних активів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Придбані нематеріальні активи	154	631	2500	Акт приймання-передачі
2	Відображено податковий кредит по ПДВ	641	631	500	Податкова накладна
3	Зарахування придбаного об'єкта до складу нематеріальних активів	12	154	2500	Форма НА-1
4	Сплачено за придбані нематеріальні активи	631	311	3000	Виписка банку
5	Понесені витрати за створення програмного забезпечення	154	685	7500	Акт наданих послуг
6	Придбано ліцензію	154	631	10000	Накладна
7	Зараховано до складу нематеріальних активів програмне забезпечення, створене власними силами	12	154	7500	Форма НА-1
8	Оприбутковано безкоштовно отримані нематеріальні активи	12	424	6000	Акт приймання-передачі
9	Внесок до статутного капіталу у вигляді нематеріального активу	12	40,46	5500	Форма НА-1
10	Нараховано знос (амортизацію) на нематеріальні активи	23,92,92,93	13	4900	Відомість обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації

Таблиця 2.12.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій з реалізації нематеріальних активів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Включення об'єкта нематеріального активу, що передається до групи вибуття на суму зносу	13	12	20000	Відомість обліку нематеріальних активів
2	Включення об'єкта нематеріального активу, до групи вибуття за суму залишкової вартості	286	12	60000	Акт вибуття
3	Відображення продажу об'єкта нематеріального активу	361	712	45000	Акт приймання-передачі
4	Нараховано податкове зобов'язання по ПДВ	712	641	12000	Податкова накладна
5	Списання справедливої вартості нематеріального актива	943	286	45000	Акт вибуття

Таблиця 2.13.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій з ліквідації нематеріальних активів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Включення об'єкта нематеріального активу, що ліквідується до групи вибуття на суму зносу	13	12	20000	Відомість обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації
2	Списано залишкову вартість нематеріального активу	976	12	60000	Акт вибуття

Кореспонденція рахунків операцій з дооцінки та уцінки нематеріальних активів показано в табл. 2.14. та 2.15.

Таблиця 2.14.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій з дооцінки нематеріальних активів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Дооцінка залишкової вартості	12	412	3000	Відомість обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації
2	Дооцінка (збільшення зносу)	12	133	4000	

Таблиця 2.15.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій з уцінки нематеріальних активів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Уцінка залишкової вартості	975	12	3000	Відомість обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації
2	Уцінка (зменшення зносу)	133	12	4000	

Кореспонденція операцій з гудвілу наведена в табл. 2.16.

Таблиця 2.16.

**Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку
операцій з гудвілу**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Оплачено за придбане підприємство	685	311	100000	Виписка банку
2	Вартість придбаних активів внаслідок купівлі підприємства	10,20,26,36	685	95000	Акт приймання-передачі

Продовження таблиці 2.16.

1	2	3	4	5	6
3	Гудвіл (100 000-95000 = 5000)	191	685	5000	Акт приймання-передачі
4	Відображення втрат від зменшення корисності гудвіла	972	191	200	-
5	Відображення вигід від відновлення корисності гудвіла	191	742	200	-
6	Списано гудвіл за рішенням уповноваженого органу	45	193	200	Акт вибуття

2.2 Розкриття інформації у фінансовій звітності щодо обліку необоротних активів за національними та міжнародними стандартами

Фінансова звітність – звітність, що включає інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки підприємства за звітний період.

Метою підготовки фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про їх фінансовий стан, результати діяльності і грошові потоки.

Відповідно до статті 11 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» на основі даних бухгалтерського обліку всі компанії повинні складати фінансову звітність. Фінансова звітність складається із: Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал та Приміток до фінансової звітності. [2]

В фінансовій звітності інформацію про необоротні активи наведено у всіх 5 формах звітності.

У формі № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» необоротні активи відображені в I розділі, який включає такі рядки:

- 1000 «Нематеріальні активи» - де відображено залишкову вартість нематеріальних активів підприємства;
- 1001 «Первісна вартість» - у рядку відображають первісну вартість нематеріальних активів (вартість придбання, собівартість розробки, тощо) уведених в експлуатацію нематеріальних активів;
- 1002 «Накопичена амортизація» - відображає суму амортизації нематеріальних активів, накопиченої за час їх експлуатації;

Аналіз відображення в балансі нематеріальних активів за національними та міжнародними стандартами відрізняється, оскільки оцінка, згідно з П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», здійснюється за первісною вартістю, крім виняткових випадків, а в балансі відображається за залишковою вартістю (різниця між первісною вартістю та амортизацією). Згідно з МСБО 38 «Нематеріальні активи», первісно

нематеріальний актив оцінюють за собівартістю, а надалі підприємство вибирає або оцінювати його за собівартістю, або за переоціненою вартістю. Окрім цього, як за національними, так і за міжнародними стандартами підприємству дозволено переоцінювати вартість нематеріального активу на дату балансу за справедливою вартістю, щодо яких існує активний ринок.

- 1005 «Незавершені капітальні інвестиції» - у статті відображають вартість незавершених на дату балансу капітальних інвестицій в необоротні активи на будівництво, реконструкцію, модернізацію, виробництво, створення, вирощування, придбання об'єктів основних фондів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів (у т.ч. необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу). Проте МСБО не визначає таку статтю серед обов'язкових.
- 1010 «Основні засоби» - де відображено залишкову вартість основних засобів;
- 1011 «Первісна вартість» - відображається первісна вартість основних засобів;
- 1012 «Знос» - відображається знос основних засобів;

Умови визнання об'єкта основних засобів активом за національними стандартами відповідають міжнародним.

- 1015 «Інвестиційна нерухомість» - відображено вартість об'єктів, що віднесені до інвестиційної нерухомості;

Стаття балансу «Інвестиційна нерухомість» як за національними, так і за міжнародними стандартами відображається за справедливою вартістю або за первісною. Проте, відповідно до П(с)БО 32 «Інвестиційна нерухомість», підприємство відображає інвестиційну нерухомість за справедливою вартістю лише тоді, коли її можна достовірно визначити, а в інших випадках – за первісною вартістю, зменшеною на суму нарахованої амортизації (з урахуванням утрат від зменшення корисності та вигід від відновлення корисності).

- 1020 «Довгострокові біологічні активи» - відображено вартість довгострокових біологічних активів;

За національними положеннями якщо справедливую вартість неможливо достовірно визначити, їх слід відображати за первісною вартістю з урахуванням суми зносу та втрат від зменшення корисності, проте за міжнародними стандартами довгострокові біологічні активи в балансі відображаються за справедливою вартістю за мінусом витрат, очікуваних від продажу.

- 1030 «Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств» і 1035 «Інші фінансові інвестиції» - у рядках наводять фінансові інвестиції, які підприємство має намір утримувати протягом періоду, що перевищує рік, а також усі інвестиції, які не можна вільно реалізувати в будь-який час.

Як за вітчизняними стандартами, так і за міжнародними фінансові інвестиції за методом участі в капіталі на дату балансу показуються за вартістю, визначеною з урахуванням зміни загальної суми власного капіталу об'єкта інвестування.

- 1040 «Довгострокова дебіторська заборгованість» - відображають заборгованість фізичних і юридичних осіб, яка не виникає протягом

нормального операційного циклу та буде погашена через 12 місяців з дати балансу;

- 1045 «Відстрочені податкові активи» - у рядку показують суму податку на прибуток, що буде відшкодовано в наступних періодах;

Згідно з положеннями міжнародних та національних стандартів, у балансі відображається однаково, а саме їх вартість розраховується за ставками оподаткування, які будуть діяти в періоді, в якому планується використати чи реалізувати такий актив;

- 1090 «Інші необоротні активи» - у статті відносять вартість необоротних активів, для відображення яких не можна було виділити окрему статтю чи ті які не можуть бути включені до вищезазначених статей розділу «Необоротні активи».

Відображення інших необоротних активів міжнародними стандартами не регламентується, оскільки дані активи вважаються «несуттєвими».

Окрім основних статей у першому розділі активу балансу підприємства можуть зазначатися й додаткові статті. Відповідно до методичних рекомендацій, передбачено такі додаткові статті, що належать до необоротних активів, як: гудвіл, відстрочені аквізиційні витрати, залишок коштів в централізованих страхових резервних фондах тощо.

У формі № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» у II розділі «Сукупний дохід» необоротні активи відображаються в рядку 2400 «Дооцінка (уцінка) необоротних активів», де показано суму дооцінки об'єктів основних засобів і нематеріальних активів, зменшена на суму уцінки таких об'єктів протягом звітного періоду в межах сум попередніх дооцінок та у розділі «Елементи операційних витрат» у рядку 2515 «Амортизація», де зазначається нарахована річна сума амортизації.

У формі № 3 «Звіт про рух грошових коштів» інформація про необоротні активи відображається у розділі I «Рух коштів у результаті операційної діяльності» в рядку 3505 «Амортизація необоротних активів», де відображається нарахована протягом звітного періоду амортизація на необоротні активи.

В розділі II «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності» необоротні активи відображаються в:

- рядку 3200 «Надходження від реалізації фінансових інвестицій», де відображають суму грошових надходжень від продажу акцій або боргу інших підприємств, а також частки у капіталі інших підприємств;
- рядку 3205 «Надходження від реалізації необоротних активів», де відображаються грошові надходження від продажу інвестиційної нерухомості, необоротних активів, які утримуються для продажу та вибуття, а також інших довгострокових необоротних активів (крім фінансових інвестицій);
- рядку 3255 «Витрачання на придбання фінансових інвестицій», де відображаються грошові кошти на придбання акцій або боргових зобов'язань інших підприємств, а також відсотки в спільних підприємствах (крім платежів за такими інструментами, які визнаються грошовими еквівалентами або тими, що зберігаються для дилерських чи торгових цілей).

- рядку 3260 «Витрачання на придбання необоротних активів», де відображаються грошові платежі за придбання (створення) основних засобів, нематеріальних активів, а також інших необоротних активів (крім фінансових інвестицій). Ця стаття також відображає суму сплачених відсотків, якщо вони включаються до вартості будівництва необоротних активів.

У формі № 4 «Звіт про власний капітал» щодо необоротних активів відображається інформація про дооцінку (уцінку) основних засобів, що входить до складу додаткового капіталу.

У «Примітках до фінансової звітності» інформація про необоротні активи наводиться за кожною їх групою, зокрема в розділах:

- I «Нематеріальні активи», заповнюється на підставі даних бухгалтерського обліку за субрахунками до рахунку 12 «Нематеріальні активи» і субрахунку 133 «Накопичена амортизація» і розкриває інформацію про склад і стан нематеріальних активів і зміни, які сталися за рік.

Із залишку нематеріальних активів на кінець року розшифровуються дані про вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності, вартість заставлених нематеріальних активів, самостійно створених та вартість отриманих за рахунок цільових асигнувань нематеріальних активів.

Із загальної суми накопиченої амортизації на кінець року, виділяється та її сума, яка відноситься до нематеріальних активів на які існують обмеження права власності.

Цей розділ деталізує інформацію, яка наведена в першому розділі активу Балансу (Звіту про фінансовий стан) за рядками 1001, 1002.

- II «Основні засоби» заповнюється за даними бухгалтерського обліку за субрахунками до рахунків 10 «Основні засоби» та 11 «Інші необоротні матеріальні активи» та субрахунків 131 «Знос основних засобів», 132 «Знос інших необоротних матеріальних активів».

Наводиться інформація про стан та склад основних засобів за видами та зміни, що відбувались протягом року. Залишок на кінець року розкриває інформацію про первісну (переоцінену) вартість та амортизацію основних засобів, одержаних у фінансову оренду і переданих у оперативну оренду. Також у рядках 261-268 показується вартість основних засобів щодо яких існує обмеження прав власності тощо.

По земельних ділянках і капітальних витратах на поліпшення земель знос не нараховується.

Вказаний розділ деталізує інформацію, яка наведена в Балансі (Звіті про фінансовий стан) за рядками 1011 і 1012.

- III «Капітальні інвестиції», записується на основі даних бухгалтерського обліку за субрахунками до рахунку 15 «Капітальні інвестиції», де показуються склад капітальних інвестицій, сума витрат за рік та незавершеного будівництва на кінець року.

Розділ уточняє інформацію, яка відображена в Балансі (Звіті про фінансовий стан) за рядком 1005.

- IV «Фінансові інвестиції», заповнюється за даними бухгалтерського обліку за субрахунками до рахунку 14 «Довгострокові фінансові інвестиції» та до субрахунку 352 «Інші поточні фінансові інвестиції» розкривається загальна сума цих інвестицій за їх видами та стан на кінець року (довгострокові, короткострокові). В довідці до цього розділу розшифровується залишок фінансових інвестицій на кінець року за видами їх оцінок (собівартістю, справедливою вартістю, амортизованою собівартістю).

Цей розділ деталізує інформацію, яка відображена в Балансі (Звіті про фінансовий стан) за рядками 1030, 1035, 1160.

- XIII «Використання амортизаційних відрахувань», надає інформацію про суми нарахованої амортизації та її використання.

Даний розділ заповнюється за даними балансового рахунку 13 «Знос необоротних активів» та позабалансового рахунку 09 «Амортизаційні відрахування».

- XIV «Біологічні активи» надає інформацію про стан та рух біологічних активів сільськогосподарських підприємств.

Даний розділ заповнюється за даними балансових рахунків 16 «Довгострокові біологічні активи», 21 «Поточні біологічні активи». В довідці до цього розділу розшифровується вартість біологічних активів, придбаних за рахунок цільового фінансування; залишкова вартість довгострокових біологічних активів, первісна вартість поточних біологічних активів та справедлива вартість біологічних активів, втрачених внаслідок надзвичайних подій; балансова вартість біологічних активів, стосовно яких існують передбачені законодавством обмеження права власності.

2.3 Інформаційні технології обліку необоротних активів

Оскільки необоротні активи займають значну питому вагу у загальній сумі активів підприємства, вони є одним з найважливіших об'єктів фінансового обліку, що вимагає контролю за їх рухом, організації синтетичного та аналітичного обліку, визначення зносу (амортизації), проведення ремонту, модернізації, оновлення застарілих і технічно недосконалих об'єктів.

Тому для ефективної побудови системи бухгалтерського обліку на підприємстві доцільно вести всі облікові операції в автоматизованій програмі «1С: Підприємство 8». Програма застосовується для ведення бухгалтерського, управлінського, фінансового обліку в компанії, вона здійснює суцільний, безперервний та взаємозалежний облік. Застосування даної програми дозволяє значно скоротити обліковий процес та створювати дані обліку достовірно та точно.

На прикладі підприємства Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» розглянемо більш детально практичне застосування програми «1С: Підприємство 8». На підприємстві використовується російськомовна програма, а тому далі в тексті це буде відображено.

Для того, аби почати роботу в «1С: Підприємство 8» необхідно створити підприємство і ввести всі дані по ньому. Для цього необхідно виконати наступні дії:

«Предприятие» - «Организация» - «Добавить». Далі в діалоговому вікні вводимо дані, про підприємство:

- «Наименование» – Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»;
- «Основной банковский счет» – поточний рахунок;
- «ИНН» – 007245456837;
- «Форма собственности» – Товариство з додатковою відповідальністю;
- «Территория» – Київська область, смт. Згурівка, вул. Коцюбинського 6;
- «Код ЄДРПОУ» – 38073507;
- «Код по КВЕД» – 10.86.

Далі обираємо «Номера регистрации», «Контактная информация» та «Прочее», в яких заповнюємо дані аналогічно та вибираємо «Записать».

Обов'язково необхідно заповнити параметри обліку, для цього натискаємо «Предприятие» - «Настройка параметров учета» та заповнюємо всі необхідні дані.

Наступним етапом є заповнення параметрів облікової політики підприємства, для цього входимо в розділ «Предприятие» - «Учетная политика организации» - «Добавить» та заповнюємо дані в таких пунктах: «Налогообложение», «Бухгалтерский учет», «Производство» і «Оформление налоговых документов» (Рис. 2.1.)

Рис. 2.2. Заповнення параметрів облікової політики

Далі необхідно заповнити дані про структуру організації. Для цього виконуються наступні дії:

«Предприятие» - «Подразделения организации» - «Добавить».

Створюємо підрозділи підприємства: адміністрація, виробництво та відділ матеріально-технічного постачання та натискаємо «ОК».

Також необхідно вибрати відповідальних осіб організації. Для цього нажимаємо «Предприятие» - «Ответственные лица организации» та заповнюємо всі відповідні рядки.

Для того, аби додати дані в «1С: Підприємство 8» про співробітників підприємства, необхідно натиснути «Кадры» - «Прием на работу в организацию» - «Добавить». В діалоговому вікні заповнюємо всі необхідні дані про працівників (Рис.2.2.)

N	Табельный номер	Работник	Подразделение организации	Должность	Дата приема	Способ отражения в ...	Базовый период индексации ...	Принят на новое ...
1	0000000001	Безмале Олександр ...	Бухгалтерія	Бухгалтер	01.01.2019	Відображення нарахувань за ...		☒
2	0000000003	Годун Віктор Олександрович	Відділ збуту	Бухгалтер-касієр	01.01.2019	Відображення нарахувань за ...		☒
3	0000000004	Проценко Дарина Сергіївна	Цех №1	Старший технолог	01.01.2019	Розрахунок по зарплаті		☒
4	0000000005	Сокорчук Олександр Іванович	Цех №2	Старший технолог	01.01.2019	Розрахунок по зарплаті		☒
5	0000000002	Черемисенко Олена Гнатівна	Цех №3	Старший технолог	01.01.2019	Розрахунок по зарплаті		☒

№	Работник	Вид расчета	Размер	Способ отражения в бухгалтерии
1	Безмале Олександр Анатолійович	Оклад по дням	10 000.000	Відображення нарахувань за замо...
2	Годун Віктор Олександрович	Оклад по дням	5 700.000	Відображення нарахувань за замо...
3	Проценко Дарина Сергіївна	Оклад по дням	4 500.000	Розрахунок по зарплаті
4	Сокорчук Олександр Іванович	Оклад по дням	8 700.000	Розрахунок по зарплаті
5	Черемисенко Олена Гнатівна	Оклад по дням	9 000.000	Розрахунок по зарплаті

Рис. 2.3. Заповнення даних про працівників підприємства

Спосіб відображення виробничого персоналу Дт 231 Кт 661.

Спосіб відображення адміністративного персоналу Дт 92 Кт 661.

Далі створюємо контрагентів : «Предприятие» - «Контрагенты» :

- створюємо папку «Покупці»:

Код	Наименование	Схема налогообложения	Код по ЕГРП...	ИНН	Полное наименование
0000000001	Покупцы				
000000013	ТОВ Сушия		56565646	45464	ТОВ Сушия
000000010	ТОВ АТБ		22435	55655	ТОВ АТБ
000000011	ТОВ Мега Маркет		76565	45656	ТОВ Мега Маркет
000000012	ТОВ НоваПінія		689699	878787	ТОВ НоваПінія
000000009	ТОВ Фуршет		3545	3445	ТОВ Фуршет

Рис. 2.4. Заповнення даних про контрагентів

- створюємо папку «Постачальники» та заповнюємо всі відповідні дані.

Вводимо початкові залишки. Для цього натискаємо «Предприятие» - «Ввод начальных остатков». Треба вибрати ту дату, на яку будуть введені початкові залишки – 31.12.2018. Потім вводимо залишки по кожному рахунку окремо, для цього нажимаємо «Ввести остатки по счету» (рис.2.4.).

Счет	Наименование	Сальдо Дт (руб.)	Сальдо Кт (руб.)
10	Необоротные активы		220 000,00
101	Земельная недвижимость		
102	Земельные участки		
103	Земельные участки, в том числе под строительство		
104	Машины и оборудование	120 000,00	
105	Транспортные средства	100 000,00	
106	Инструменты, приладья и инвентарь		
107	Животные		
108	Биологические активы		
109	Или основные средства		
1091	Или основные средства		
1092	Или основные средства		
11	Или оборотные активы		
111	Балансовые фонды		
1111	Балансовые фонды (по каждому объекту)		
1112	Балансовые фонды (по каждому объекту)		
112	Материальные оборотные активы		
1121	Материальные оборотные активы (по каждому объекту)		
1122	Материальные оборотные активы (по каждому объекту)		
113	Товары (инвентаризация) оптовая		
114	Прочие ресурсы		
115	Инвентарная тарга		
116	Прочие ресурсы		
117	Или оборотные активы		
1171	Или оборотные активы		
Итого (баланс)		270 000,00	270 000,00

Рис. 2.5. Введения початкових залишків

У відкритому вікні праворуч обираємо «Изменить дату ввода начальных остатков» та вписуємо дату 31.12.2018 р. Всі дані необхідні для заповнення беруться з балансу з графи 4 «На кінець звітного періоду».

Під час введення початкових залишків заповнюємо рядки по операціях з необоротними активами, для прикладу розглянемо основні засоби та нематеріальні активи. Для цього створюємо довідники «Основные средства» та «Нематериальные

активы». Після цього додаємо найменування необоротних активів та їхні суми (Рис.2.5.)

N	Счет учета (БУ)	Инв. № Код ОС	Основное средство	Подразделение организации	Счет амортизации (БУ)	Текущая стоимость (БУ)	Амортизируемая стоимость (НУ)
1	104	00010	Технологичная линия	Производство	131	120 000,00	120 000,00
2	105	00011	Автомобиль	Администрация	131	100 000,00	100 000,00
Итого:						220 000,00	220 000,00

Рис.2.6. Створення основних засобів

Далі вводимо початкові залишки основних засобах та нематеріальних активах в розділі «Основные средства по счету 10,11,13,286» та «Нематериальные активы по счету 12,13» - «Добавить». Приклад наведено на рис.2.6.

Рис.2.7. Введення даних по основним засобах

Відображення операцій з обліку необоротних активів в програмі «1С: Підприємство 8» розглянемо на прикладі операцій з основними засобами.

Протягом січня 2019 року на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» відбувались господарські операції.

1. Придбано комп'ютер вартістю 7200 грн. в т.ч. ПДВ. Введено в експлуатацію комп'ютер.

У вкладці «Покупка» обираємо «Поступление товаров и услуг» - «Добавить», заповнюємо і проводимо його (Рис.2.7.)

Рис. 2.8. Надходження комп'ютера

У вкладці «Покупка», обираємо «Платежное поручение исходящее» формуємо його та ставимо галочку «Оплачено» (Рис. 2.8.)

Рис. 2.9. Вихідне платіжне доручення

На основі даного документу створюємо «Регистрация входящего налогового документа» (Рис.2.9)

Рис.2.10. Реєстрація вхідного податкового документа

Вводимо комп'ютер в експлуатацію. Для цього потрібно натиснути вкладку «ОС» - «Ввод в эксплуатацию ОС» - «Добавить». (Рис. 2.10.)

Рис. 2.11. Введения в эксплуатацию основного засобу

Для відображення амортизації по необоротних активах необхідно натиснути «Операции» - «Регламентные операции» - «Закрытие месяца» - обираємо «Начисление амортизации».

2. Відображено ремонт основного засобу.

Спочатку необхідно показати надходження матеріалів та послуг для ремонту основного засобу. Для цього натискаємо «Покупка» - «Поступление товаров и услуг»-

«Добавить». Заповнюємо всі відповідні рядки та переходимо до перенесення накопичених витрат, які було витрачені на ремонт основного засобу: «ОС» - «Модернизация и ремонт ОС» - «Добавить». Після цього встановлюємо такі дані: «Вид улучшения» - «Модернизация» - «Событие» - «Ремонт».

У вкладці «Основные средства» обираємо основний засіб, який необхідно відремонтувати та натискаємо «Заполнить» - «Для списка ОС».

У вкладці «Бухгалтерский и налоговый учет» нажимаємо «Рассчитать суммы». Вписуємо суму на ремонт основного засобу та натискаємо «ОК».

3. Проведемо операцію по реалізації автомобіля.

Для того, аби провести операцію по реалізації основного засобу, необхідно натиснути «ОС» - «Передача ОС» - «Добавить». Далі заповнюємо всі необхідні поля та проводимо документ, нажимаючи «ОК». Після проведення потрібно сформувати платіжне доручення. Для цього натискаємо «ОС» - «Передача ОС» - «Действия» - «На основании» - «Платежное поручение входящее». Ставимо галочку «Оплачено» та формуємо платіжне доручення.

**РОЗДІЛ III ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ ТДВ
«ЯГОТИНСЬКИЙ МАЛОЗАВОД» «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ» ЗА 2017-2018 РР.
ТА АНАЛІЗ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОГО
ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ**

3.1. Організація аналітичної роботи Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Вдале функціонування підприємства в умовах сучасної економіки неможливе без аналітичної роботи компанії, налагодженої належним чином організації, що здатна впорядкувати, привести у системну норму інформаційно-методологічне забезпечення.

Аналітична діяльність включає в себе бухгалтерський облік, аналіз та аудит діяльності підприємства під час функціонування всіх важливих процесів компанії.

Організація аналітичної роботи на підприємстві – це порядок раціональних, координованих робіт у ході вивчення об'єкта спостереження відповідно до конкретних завдань та досягнення певної кінцевої мети.

Організація аналізу на підприємстві визначає багато важливих питань, таких як:

- організація аналітичного відділу;
- організація технологій аналітичної роботи;
- розробка загальних засад і проведення аналізу;
- методичне забезпечення;
- прийняття управлінських рішень;
- розвиток та поліпшення економічного аналізу на підприємстві з метою удосконалення якості управління.

Аналітична робота складається з трьох організаційних етапів, які наведено на рис 3.1.

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ
НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ**

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	РОЗДІЛ III ТЕХНІКО- ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАЛОЗАВОД» «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ» ЗА 2017-2018 РР. ТА АНАЛІЗ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	Номер сторінки 55
Здобувач	Борщівська А.В.		25.05. 20 р.		
Науковий керівник	Прохорова Л.І.		26.05.20 р.		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.20 р.		

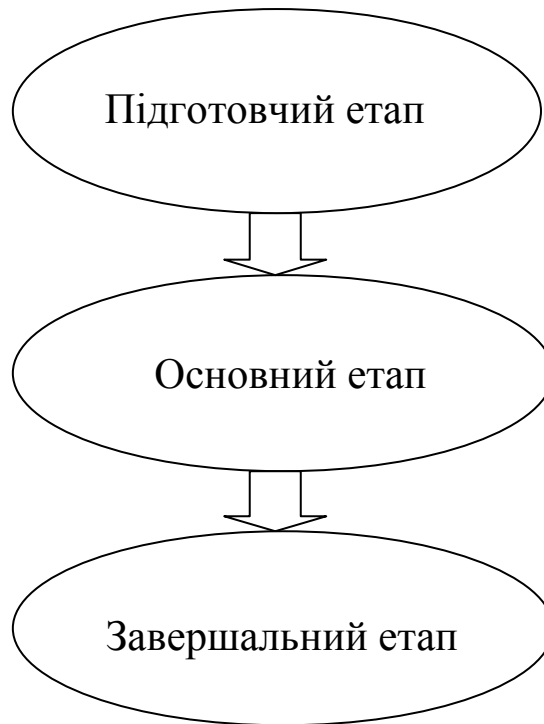

Рис. 3.1. Організаційні етапи аналітичної роботи підприємства

Підготовчий етап передбачає:

- ✓ формування цілей, завдань та напрямків застосування результатів аналізу;
- ✓ створення плану та програми аналітичної роботи;
- ✓ оцінка загального стану досліджуваного об'єкта аналізу;
- ✓ розподілення завдань та обов'язків між працівниками, які виконують аналітичну роботу;
- ✓ збір необхідної інформаційної бази для аналізу об'єкта;
- ✓ перевірка відповідності всіх джерел інформації та ознайомлення з матеріалами попередніх обстежень;
- ✓ розробка макетів та форм аналітичних таблиць, графіків, схем;
- ✓ підбір, дослідження та попередня обробка одержаної інформації;
- ✓ визначення рівнів суттєвості відхилень важливих показників;
- ✓ встановлення напрямків та форм застосування результатів, отриманих за допомогою економічного аналізу.

Основний етап є найбільш важливим та відповідальним. Саме на цьому етапі здійснюється дослідження та опрацювання зібраних показників.

Основний етап включає:

- ✓ перевірку повноти, а також визначення достовірності даних;
- ✓ арифметичне та балансове зведення показників;
- ✓ визначення відхилень величини планових показників від базисних величин;

- ✓ виявлення факторів та їхній вплив на зміну величини досліджуваних показників;
- ✓ оцінку факторів, які можуть негативно вплинути на досліджуваний об'єкт;
- ✓ дослідження можливих витрат і запасних резервів;
- ✓ оцінку ефективності функціонування підприємства.

Завершальний етап складається з:

- ✓ підсумовування результатів аналізу;
- ✓ систематизації отриманих на попередньому етапі результатів;
- ✓ розробки заходів, направлених на мінімізацію негативно діючих показників;
- ✓ призначення осіб, які будуть відповідати за реалізацію заходів;
- ✓ підготовки аналітичної інформації для оприлюднення.[29]

Слід відзначити, що узагальнення та виконання результатів аналітичної роботи є одним із найскладніших етапів. Це визначено тим, що необхідно не тільки вміти об'єктивно оцінити стан досліджуваних показників, але й виявити негативні наслідки, які можуть вплинути на майбутню діяльність підприємства.

Наведені вище етапи аналітичної роботи на підприємстві дозволяють ефективно організовувати всі процеси роботи, оскільки показують логічну послідовність завдань та дій, які повинні бути виконані.

Аналітична робота на досліджуваному підприємстві починається з планування. План аналітичної роботи складається на рік. Його структура містить розділи економічної діяльності, об'єкти, що вивчаються, періодичність та терміни аналізу, круг виконавців, а також осіб, які відповідальні за певні розділи аналізу. Програма аналізу містить розгорнутий та деталізований перелік питань, які потрібно дослідити, послідовність проведення аналізу, комплект форм, схем, аналітичних таблиць і графіків, які необхідно опрацювати під час проведення аналізу. Якісне створення програми забезпечує цілісність та повноту проведення аналітичного дослідження.

Виконання завдань та цілей економічного аналізу на усіх стадіях виробничо-господарської діяльності підприємства потребує повного охоплення аналітичною роботою усіх служб та дільниць. Тому компанія розподіляє обов'язки та відповідальність між підрозділами та окремими спеціалістами, ураховуючи кількість структурних підрозділів, структуру виробництва, структуру управлінського апарату, організацію планування та обліку.

Саме тому, на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» провідними в організації та проведенні аналізу виробничо-господарської, а також фінансової діяльності підприємства та його структурних підрозділів є управлінський апарат, який включає в себе директора філії, головного бухгалтера, завідуючого виробництвом та економіста. Вони розробляють методи аналізу окремих об'єктів та показників, проводять попередній, оперативний та черговий аналіз діяльності підприємства в цілому і окремих підрозділів, проводять контроль за проведенням аналізу іншими відділами підприємства, а також готують висновки та

розробляють заходи для прийняття управлінських рішень за результатами проведеного аналізу.

Організація аналітичної роботи підприємства визначається його розмірами, технічним рівнем управління, структурою апарату. Розподіл обов'язків між функціональними службами компанії щодо виконання аналітичних робіт представлено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

**Розподіл обов'язків щодо аналітичної роботи на підприємстві Філія ТДВ
«Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»**

№	Вид виконаної роботи	Виконавець
1	2	3
1.	Формування цілей і завдань, а також напрямів використання результатів.	Директор філії
2.	Складання плану аналітичної роботи, здійснення контролю за його виконання, методичне забезпечення аналізу, організація та узагальнення результатів аналізу.	Головний бухгалтер Економіст
3.	Розробка заходів за результатами аналізу.	Завідувач виробництва
4.	Виконання плану прибутку та його застосування, фінансовий стан, платоспроможність підприємства, взаємовідносини з бюджетом.	Фінансовий відділ
5.	Виконання виробничого плану, ритму роботи, впровадження нового обладнання та технологій, тривалості технологічного циклу, контроль за своєчасністю та якістю логістики, загальний технічний та організаційний рівень виробництва.	Виробничий відділ Відділ матеріально-технічного постачання Головний інженер
6.	Виконання договірних зобов'язань та планів поставок продукції за обсягом, якістю, терміном, номенклатурою, умовами складських запасів та збереженням готової продукції.	Відділ продажів
7.	Якість сировини та готової продукції, брак та втрати від браку, підвищення якості продукції, дотримання технологічної дисципліни.	Начальник лабораторії з контролю виробництва
8.	Оцінка рівня організації праці, здійснення заходів щодо підвищення її рівня, укомплектованість підприємства за категоріями та професіями, рівень продуктивності праці, використання робочого часу та фонду оплати праці.	Інженер з кадрів

3.2 Техніко-економічний аналіз діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр

Проведення техніко-економічного аналізу підприємства є досить важливим етапом функціонування підприємства, адже такий аналіз показує залежність результатів виробничо-фінансової діяльності підприємства від технічних та організаційних чинників, визначає відсоток впливу кожного з показників на виконання плану, виявляє повну забезпеченість виробництва, розкриває недоліки в роботі.

Метою техніко-економічного аналізу є оцінка економічної діяльності, виявлення причинно-наслідкових зв'язків та взаємодії різних факторів техніки та економіки, виробничих резервів, обґрунтування заходів щодо раціоналізації використання ресурсів.

Результати діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» показують через систему показників, що характеризують рівень виробництва та оцінюють результати роботи.

Техніко-економічні показники діяльності компанії дозволяють проаналізувати організацію виробництва, технічний рівень, ступінь продуктивності праці, ефективність використання матеріальних, трудових, фінансових витрат. Результати розрахунку основних техніко-економічних показників Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за даними 2017-2018 років представлено у табл. 3.2.

Характеристика діяльності підприємства Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» наведена згідно таких форм звітності: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (Додаток Б, Б1), форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» (Додаток В, В1), та форму 1-ПВ «Звіт з праці» (Додаток Г, Г1).

Таблиця 3.2 .

**Основні техніко-економічні показники діяльності Філії ТДВ
«Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.**

№	Джерело інформації	Показник	Роки		Абсолютне відхилення тис.грн.	Темп зміни, %
			2017	2018		
1	2	3	4	5	6	7
1	Ф1-П	Випуск продукції у діючих цінах, тис. грн.	141967	167644	25677	118,1
2	Ф1-П	Випуск продукції в натуральному виразі, (в асортименті) т.				
2.1		Молоко питне	48811	48433	-378	99,2
2.2		Кисломолочна продукція	23078	25708	2630	111,4
2.3		Сирно-творожна продукція	3227	7866	4639	243,8
3	Ф2, р 2000	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	141967	167644	25677	118
4	ф.1-ПВ р.1040 або Ф1-Титул	Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	115	139	24	120,9

Продовження таблиці 3.2.

1	2	3	4	5	6	7
5	Ф.1-ПВ р.1070 або Ф2- 2600 або ПЗ	Фонд оплати праці штатних працівників, тис. грн	8876	14316	5440	161,3
6	п.1/п.4	Виробіток на одного працівника, тис. грн /особу	1234	1206	-28	97,7
7	п.5/п.4	Середньорічна оплата праці одного працівника тис.грн/особу	77	103	26	133,7
8	Ф.1, р 1010 (гр.3+гр.4)/2	Середньорічна вартість основних засобів (залишкова), тис. грн	98080	100376	2296	102,3
9	п.1/п.8	Віддача основних засобів, грн/грн	1,4	1,6	0,2	114,3
10	Ф1,р.1195 (р.3+р.4)/2	Середньорічні залишки обігових коштів, тис. грн	334917	487288	152371	145,5
11	п.3/п.10	Коефіцієнт оборотності обігових коштів	0,4	0,3	-0,1	81,2
12	Ф.1,р.1300 (гр.3+гр.4)/2	Середньорічна вартість активів, тис. грн.	34078	596721	162643	137,5
13	Ф1 р.1495 (гр.3+гр.4)/2	Середньорічна вартість власного капіталу тис. грн.	2763	8704	5941	315
14	Ф2, р.2050	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	112868	127209	14341	112,7
15	п.14/п.3*100	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	79,5	75,9	-3,6	95,4
16	Ф2, р.2500	Матеріальні витрати, тис. грн	234190	304821	70631	130,2
17	п.1/п.16	Матеріаловіддача, грн/грн	0,6	0,5	-0,1	83,3
18	Ф2, р.2550	Операційні витрати, грн	292948	387156	94208	132,2
19	Ф2, р.2090 (2095)	Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	29099	40435	11336	139
20	Ф2, р.2190 (2195)	Збиток операційної діяльності, тис. грн.	4434	7448	3014	168

Продовження таблиці 3.2.

1	2	3	4	5	6	7
21	Ф2, р.2350 (2355)	Чистий збиток, тис. грн	4434	7448	3014	-
22	р.20/р.18*100	Збитковість операційної діяльності,%	1,5	1,9	0,4	-
23	р.21/р.13*100	Збитковість власного капіталу,%	160,5	85,6	74,9	-
24	р.21/р.12*100	Збитковість загальна (активів),%	1	1,2	0,2	-

З даних розрахунків можна зробити такі висновки.

Випуск продукції у діючих цінах у 2018 році збільшився на 25677 тис. грн. відносно 2017 року, у відсотковому значенні випуск продукції зріс на 18,1 % порівняно з минулим роком. Це означає про те, що обсяг випуску продукції підприємства має тенденцію до збільшення за рахунок попиту на нього.

Чистий дохід від реалізації в 2018 році становив 167644 тис.грн., що більше ніж у 2017 році на 25677 тис. грн., або приріст склав 18%.

Середньооблікова кількість штатних працівників збільшилась на 24 особи, а у відсотковому значенні на 20,9 %. Зростання чисельності працюючих на підприємстві є безперечно позитивним моментом, оскільки це суттєво впливає на ситуацію на ринку праці СМТ Згурівка.

Позитивною є також ситуація з фондом оплати праці. Відбулось зростання більше як на 5000 тис. грн., що пояснюється збільшенням кількості штатних працівників і збільшенням розміру заробітної плати.

Виробіток на одного працівника знизився на 28 тис.грн./особу

Серед позитивних тенденцій слід відмітити зростання середньої заробітної плати (на 33,4%). Це вказує, що за рахунок збільшення випуску продукції, компанія потребує більше працівників та тим же покращує ситуацію на ринку праці, створюючи нові місця із більшими зарплатами. Середньорічна вартість основних засобів збільшилася на 2296 тис. грн., що у відсотковому значенні означає збільшення на 2,3 %. Дане підвищення відбулося за рахунок покращення матеріально-технічної бази підприємства.

Віддача основних засобів у 2018 році становить 1,6 , а у 2017 - 1,4, це вказує на ефективність використання засобів праці, тобто випуск готової продукції на одиницю основних виробничих фондів збільшився на 14,3%, тому можна стверджувати, що причиною такої тенденції є зростання обсягу продажу.

Щодо оборотних активів, то їх вартість збільшилась на 162643 тис. грн. (темп зростання – 137,5%), що свідчить про ефективне використання активів на підприємстві.

Середньорічний залишок обігових коштів збільшився на 152371 тис.грн., а у відсотковому значенні на 45,5%. Коефіцієнт оборотності обігових коштів знизився на 0,1 (18,8%)

Показник середньорічної вартості власного капіталу має від'ємне значення, та негативно впливає на вартість підприємницької діяльності, показуючи інвесторам на неправильне використання власного капіталу.

Аналізуючи фінансові результати, ми спостерігаємо їх збільшення. Валовий прибуток зріс на 11336 тис.грн, або приріст склав 39 %, операційні витрати збільшились на 32,2 % .

Дивлячись на результати таких показників як : збиток від операційної діяльності та чистий збиток, то підприємство є збитковим – це означає втрату фінансових ресурсів підприємств, якщо збитки матимуть регулярний характер, то врешті-решт будуть витрачені всі фінансові ресурси і підприємство збанкрутує.

Важливе значення при аналізі фінансово-економічного стану підприємства мають показники рентабельності операційної діяльності, власного капіталу та активів, що свідчить про потребу підприємства збільшувати вартість активів та зменшувати операційні витрати, а також збільшувати власний капітал.

В цілому показники змінюються як в позитивну, так і в негативну сторони, але в той же час підприємство є не прибутковим, не швидко ліквідним, але активним в своїй діяльності.

3.3 Теоретичні основи та практичний економічний аналіз ефективного використання необоротних активів Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.

Підвищення ефективності використання необоротних активів підприємств є одним з головних питань під час період переходу до ринкових відносин. Фінансовий стан підприємства залежить від вирішення цієї проблеми, а також від його конкурентоспроможності на ринку.

Кожне підприємство повинне виконувати ряд основних завдань щодо ефективності використання необоротних активів:

- визначення рівня забезпеченості необоротними активами;
- встановлення впливу використання необоротних активів на обсяги виробництва та інші показники;
- виявлення резервів підвищення ефективності необоротних активів.

Метою економічного аналізу ефективності використання необоротних активів є визначення забезпеченості підприємства основними засобами та нематеріальними активами за умови найбільш інтенсивного їх використання та пошук резервів підвищення фондівіддачі.

Аналіз ефективного використання необоротних активів виконують за допомогою таких методів аналітичного дослідження: економіко-логічні, економіко-математичні та евристичні.

Економіко-логічні методи використовуються для аналізу наявності необоротних активів, оцінки руху та структури основних засобів та нематеріальних активів за певний період і в динаміці, відхилень фактичних показників від прогнозованих у звітному та в попередніх періодах на базі арифметичних розрахунків (порівняння, групування, спосіб абсолютних, відносних та середніх величин, балансової погодженості). [27]

Економіко-математичні методи застосовуються для дослідження стохастичних залежностей, які вирізняються приблизністю й невизначеністю та мають імовірнісний характер.

Евристичні методи пов'язані з експертними оцінками виробничих ситуацій на основі творчого підходу та набутого досвіду. Вони придатні для оцінки можливих варіантів мобілізації виявлених резервів підвищення ефективності використання необоротних активів та розробки політики управління ними (методи колективного блокнота, «мозкового штурму», контрольних питань, аналогії тощо).

До джерел інформації аналізу необоротних активів належать:

- планові;
- обліково-звітні;
- необлікові документи.

Планова інформація для аналізу ефективності використання необоротних активів знаходиться в перспективних та поточних планах матеріально-технічного забезпечення, специфікаціях.

Для проведення ретроспективного аналізу необоротних активів використовують первинні та звітні документи.

До облікових регістрів належать:

- Журнал №4;
- Відомість №4.1, №4.2, №4.3.

До форм статистичної звітності належать:

- форма №11- ОЗ «Звіт про наявність та рух основних засобів, амортизацію»
- форма 1-підприємство «Звіт про основні показники діяльності підприємства»;
- форма №2-КВ «Звіт про введення в дію основних фондів,будівель, споруд та потужностей».

Основними формами фінансової звітності, які використовують для аналізу матеріальних ресурсів є:

- форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»;
- форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»;
- форма №3 «Звіт про рух грошових коштів»;
- форма №4 «Звіт про власний капітал»;
- форма №5 «Примітки».

До планових та нормативних документів належать:

- плани та програми, щодо реконструкції, оновлення і підвищення технічного рівня підприємства;
- договори оренди, лізингу;
- проектна та нормативна документація науково-технічної програми;
- огляди ринку технологій устаткування та обладнання;
- дані попередніх аналітичних досліджень.

Необоротні активи на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» представлені наступними статтями балансу: «Нематеріальні активи» та «Основні засоби». Найбільшу питому вагу в I розділі активу балансу займають основні засоби. Саме тому є доцільним застосувати економічний аналіз для ефективного формування та використання основних засобів, адже саме такі активи є матеріально-технічною базою підприємства.

Об'єктами аналізу основних засобів є: обсяги та структура основних фондів; стан та ефективність використання основних засобів; резерви підвищення ефективності використання основних засобів [29].

Для аналізу обсягу та динаміки основних засобів необхідно використати макет табл. 3.3.

Таблиця 3.3.

Макет таблиці аналізу обсягу та динаміки основних засобів

№	Показник	Попе- редній рік	Звіт- ний рік	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
A	B	C	D	E	F
1	Вартість основних промислово-виробничих засобів промисловості	Ф.11-ОЗ	Ф.11-ОЗ	1D-1BC	1D/1C*100
2	Вартість основних промислово-виробничих засобів інших галузей	Ф.11-ОЗ	Ф.11-ОЗ	2D-2C	2D/2C *100
3	Вартість невиробничих основних засобів	Ф.11-ОЗ	Ф.11-ОЗ	3D-3C	3D/3C *100
4	Вартість усіх основних засобів	Ф.11-ОЗ	Ф.11-ОЗ	4D-4C	4D/4C *100

Практичний аналіз ефективності використання необоротних активів підприємства Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» представлений аналізом обсягу та динаміки основних засобів (табл. 3.4.).

Таблиця 3.4.

**Аналіз обсягу та динаміки основних засобів на підприємстві Філія ТДВ
«Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»**

№	Показник	2017	2018	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
A	B	C	D	E	F
1	Вартість основних промислово-виробничих засобів промисловості	85365	79300	-6065	92,90
2	Вартість основних промислово-виробничих засобів інших галузей	13400	14230	830	106,19
3	Вартість невиробничих основних засобів	4671	3786	-885	81,05
4	Вартість усіх основних засобів	103436	97316	-6120	94,08

Проаналізувавши обсяги та динаміку основних засобів підприємства Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» можна зробити такі висновки: вартість основних промислово-виробничих засобів промисловості у звітному році зменшилась порівняно з попереднім роком на 6065 тис.грн. (7,1%), вартість основних промислово-виробничих засобів інших галузей збільшилась на 830 тис.грн (6,19%), що свідчить про залучення нових об'єктів основних засобів в інші галузі, а також вартість невиробничих основних засобів знизилась на 885 тис.грн. (18,95%). Вартість всіх основних засобів за рік зменшилась на 6120 тис.грн. (5,92%).

Наступним етапом аналізу є встановлення наявності та зміни структури основних промислово-виробничих засобів, тому доцільно для цього використати макет табл. 3.5.

Таблиця 3.5.

Макет таблиці аналізу структури основних засобів

№	Основні засоби	Наявність на початок року		Надійшло у звітному році		Вибуло у звітному році		Наявність на кінець року		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Промислово-виробничі засоби	2C+...+9C	1C/12C*100	2E+...+9E	1E/12E*100	2G+...+9G	1G/12G*100	2I+...+9I	1I/12I*100	1I-1C	1I/1C*100
2	- будинки та споруди	Ф11-ОЗ гр1	2C/12C*100	Ф11-ОЗ гр3	2E/12E*100	Ф11-ОЗ гр5	2G/12G*100	Ф11-ОЗ гр7	2I/12I*100	2I-2C	2I/2C*100

Продовження таблиці 3.5.

3	- передавальне обладнання	Ф11-ОЗ гр1	3С/12С *100	Ф11-ОЗ гр3	3Е/12Е *100	Ф11-ОЗ гр5	3Г/12Г *100	Ф11-ОЗ гр7	3І/12І *100	3І-3С	3І/3С *100
4	- вимірювальні прилади та лабораторне обладнання	Ф11-ОЗ гр1	4С/12С *100	Ф11-ОЗ гр3	4Е/12Е *100	Ф11-ОЗ гр5	4Г/12Г *100	Ф11-ОЗ гр7	4І/12І *100	4І-4С	4І/4С *100
5	-обчислювальна техніка	Ф11-ОЗ гр1	5С/12С *100	Ф11-ОЗ гр3	5Е/12Е *100	Ф11-ОЗ гр5	5Г/12Г *100	Ф11-ОЗ гр7	5І/12І *100	5І-5С	5І/5С *100
6	- транспортні засоби	Ф11-ОЗ гр1	6С/12С *100	Ф11-ОЗ гр3	6Е/12Е *100	Ф11-ОЗ гр5	6Г/12Г *100	Ф11-ОЗ гр7	6І/12І *100	6І-6С	6І/6С *100
7	- силові машини і обладнання	Ф11-ОЗ гр1	7С/12С *100	Ф11-ОЗ гр3	7Е/12Е *100	Ф11-ОЗ гр5	7Г/12Г *100	Ф11-ОЗ гр7	7І/12І *100	7І-7С	7І/7С *100
8	- робочі машини і обладнання	Ф11-ОЗ гр1	8С/12С *100	Ф11-ОЗ гр3	8Е/12Е *100	Ф11-ОЗ гр5	8Г/12Г *100	Ф11-ОЗ гр7	8І/12І *100	8І-8С	8І/8С *100
9	- інші види основних засобів	Ф11-ОЗ гр1	9С/12С *100	Ф11-ОЗ гр3	9Е/12Е *100	Ф11-ОЗ гр5	9Г/12Г *100	Ф11-ОЗ гр7	9І/12І *100	9І-9С	9І/9С *100
10	Інші виробничі основні засоби	Ф11-ОЗ гр1	10С/12С *100	Ф11-ОЗ гр3	10Е/12Е *100	Ф11-ОЗ гр5	10Г/12Г *100	Ф11-ОЗ гр7	10І/12І *100	10І-10С	10І/10С *100
11	Невиробничі основні засоби	Ф11-ОЗ гр1	11С/12С *100	Ф11-ОЗ гр3	11Е/12Е *100	Ф11-ОЗ гр5	11Г/12Г *100	Ф11-ОЗ гр7	11І/12І *100	11І-11С	11І/11С *100
12	Разом основних засобів	1С+10С+11С	100	1Е+10Е+11Е	100	1Г+10Г+11Г	100	1І+10І+11І	100	12І-12С	12І/12С *100

З даних макету таблиці можна проаналізувати, як змінюється обсяг і структура промислово-виробничих основних засобів підприємства за звітний рік, проаналізувати структуру цих основних засобів на підприємстві порівняно із структурою аналогічних засобів по групах та загалом.

Важливою складовою проведення аналізу основних засобів є визначення таких основних аналітичних показників руху основних засобів як коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття та коефіцієнт приросту, що характеризують інтенсивність введення та вибуття окремих видів та груп основних засобів і їх сукупність.

Аналіз структури основних засобів Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» наведено в табл. 3.6.

Таблиця 3.6.

**Аналіз структури основних засобів на підприємстві
Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»**

№	Основні засоби	Наявність на початок року		Надійшло у звітному році		Вибуло у звітному році		Наявність на кінець року		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Промислово-виробничі засоби	85365	82,53	4346	67,79	10411	83,08	79300	81,49	-6065	92,90
2	- будинки та споруди	38500	37,22	834	13,01	2632	21,00	36702	37,71	-1798	95,33
3	- передавальне обладнання	3550	3,43	350	5,46	1461	11,66	2439	2,51	-1111	68,70
4	- вимірювальні прилади та лабораторне обладнання	9600	9,28	120	1,87	978	7,80	8742	8,98	-858	91,06
5	- обчислювальна техніка	2410	2,33	650	10,14	81	0,65	2979	3,06	569	123,6
6	- транспортні засоби	7850	7,59	424	6,61	1250	9,98	7024	7,22	-826	89,48
7	- силові машини і обладнання	4105	3,97	733	11,43	199	1,59	4639	4,77	534	113,01
8	- робочі машини і обладнання	18300	17,69	1115	17,39	3774	30,12	15641	16,07	-2659	85,47
9	- інші види основних засобів	1050	1,02	120	1,87	36	0,29	1134	1,17	84	108,0
10	Інші виробничі основні засоби	13400	12,95	1365	21,29	535	4,27	14230	14,62	830	106,19
11	Невиробничі основні засоби	4671	4,52	700	10,92	1585	12,65	3786	3,89	-885	81,05
12	Разом основних засобів	103436	100	6411	100	12531	100	97316	100	-6120	94,08

Розглянуті показники є умовними та розглядаються з метою більш детального аналізу основних засобів.

Для повного аналізу необхідно визначити формули основних коефіцієнтів.

Коефіцієнт оновлення ($K_{он}$) – показник, який показує суму введених основних засобів в роботу та характеризує вартість основних засобів, що надійшли на кінець періоду.

$$K_{он} = OЗ_в / OЗ_к \quad (3.1)$$

де $OЗ_в$ – сума основних засобів, що надійшли за звітний період;

$OЗ_к$ – вартість основних засобів на кінець періоду.

Коефіцієнт вибуття ($K_{виб.}$) – показник, який показує частку основних засобів, що вибули за певний період у загальній вартості основних засобів на початок періоду.

$$K_{виб.} = OЗ_{виб.} / OЗ_п \quad (3.2.)$$

де $OЗ_{виб.}$ – вартість основних засобів, що вибули;

$OЗ_п$ – вартість основних засобів на початок періоду.

Коефіцієнт приросту ($K_{пр}$) – показник, що характеризує рівень приросту основних фондів за певний період і розраховується як відношення величини приросту основних засобів до їх вартості на початок періоду:

$$K_{пр} = OЗ_в - OЗ_{виб.} / OЗ_п \quad (3.3.)$$

Тепер можна розрахувати вище наведені показники.

Щоб визначити коефіцієнт надходження основних засобів за відповідний період розрахуємо загальний коефіцієнт оновлення:

$$K_{он} = 6411 / 97316 = 0,065$$

Розрахуємо загальний коефіцієнт вибуття:

$$K_{виб.} = 12531 / 103436 = 0,121$$

Щоб з'ясувати рівень приросту основних засобів необхідно розрахувати коефіцієнт приросту:

$$K_{пр} = 6411 - 12531 / 103436 = -0,059$$

Проаналізувавши дані табл. 3.6. можна зробити наступні висновки.

Вартість всіх основних засобів аналізованого підприємства на кінець звітного року знизилась на 6120 тис.грн або на 5,2%. Щодо зміни структури можна побачити, що вартість основних промислово-виробничих засобів зменшилась на 6065 тис.грн., на що вплинули їх галузеві підгрупи, а саме зменшення вартості будинків та споруд на 1798 тис.грн або на 4,67%, передавального обладнання на 1111 тис.грн. або на 31,3%, вимірювальних приладів та лабораторного обладнання на 858 тис.грн. або на 8,94%, транспортних засобів на 826 тис.грн. або на 10,52% та зменшення вартості робочих машини і обладнання на 2659 тис.грн. або у відсотковому значенні на 14,53%, що у вартісному вимірі складає найбільшу часту, яка вплинула на зменшення вартості основних промислово-виробничих засобів. Проте відстежується і збільшення вартості основних засобів, що показано у вартості обчислюваної техніки (569 тис.грн. або 23,6%), силових машин та обладнання (534 тис.грн. або 13,01%) та по вартості інших основних засобів (84 тис.грн. або 8%).

Сума інших виробничих основних засобів збільшилась на 830 тис.грн., та у відсотковому значенні на 6,19%.

Щодо невикористаних основних засобів, то ми бачимо зменшення їх вартості на 885 тис.грн. або у відсотках на 18,95%.

Переважає частка основних засобів припадає на вартість будівель, споруд, робочих машин та обладнання, вимірювальних приладів та лабораторного обладнання, а також основні засоби інших галузей. В загальному їхня вартість на кінець звітної року становить близько 77,5 % сумарної вартості основних засобів.

Обрахувавши такі показники як коефіцієнт оновлення та вибуття, можна сказати, що підприємство проводить оновлення основних засобів, проте не суттєво, коефіцієнт вибуття є значно більшим, що свідчить про списання застарілих та непридатних до використання об'єктів основних засобів.

Досить важливим є аналіз зміни технічного стану основних засобів підприємства, результат проведення такого аналізу можна оформити за допомогою макету табл. 3.7.

Таблиця 3.7.

Макет таблиці аналізу технічного стану основних засобів

№.	Показник	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення	Темп зміни, %
A	B	C	D	E	F
1.	Первісна вартість, тис. грн.	Ф. № 1	Ф. № 1	1D-1C	1D/1C*100
2.	Знос, тис. грн.	Ф. № 1	Ф. № 1	2D-2C	2D/2C*100
3.	Залишкова вартість, тис. грн.	Ф. № 1	Ф. № 1	3D-3C	3D/3C*100
4.	Коефіцієнт зносу	2C/1C	2D/1D	4D-4C	X
5.	Коефіцієнт придатності	3C/1C	3D/1D	5D-5C	X

Технічний стан основних засобів характеризують ступенем їх зносу та показником оберненим до нього – коефіцієнтом придатності.

Коефіцієнт зносу ($K_{\text{знос}}$) – показник, що призначений для оцінки вартості основних засобів, які амортизуються.

$$K_{\text{знос}} = Z_{\text{н}} / OZ_{\text{пв}} \quad (3.4.)$$

де $Z_{\text{н}}$ – сума зносу об'єктів основних засобів за весь період їхнього функціонування;

$OZ_{\text{пв}}$ – первісна вартість об'єктів основних засобів.

Коефіцієнт придатності ($K_{\text{прид.}}$) – показник, що показує частку основних засобів, які придатні для подальшого використання.

$$K_{\text{прид.}} = 1 - K_{\text{знос}} \quad (3.5.)$$

Вказані коефіцієнти визначаються на підставі показників на певний період. Саме тому вони обчислюються на початок і кінець досліджуваного періоду. Чим вище коефіцієнт придатності (нижче коефіцієнт зносу), тим кращий технічний стан, в якому знаходяться основні засоби.

В табл. 3.8. наведено аналіз технічного стану підприємства Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».

Таблиця 3.8.

**Аналізу технічного стану основних засобів на підприємстві
Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»**

№	Показник	2017	2018	Абсолютне відхилення	Темп зміни, %
A	B	C	D	E	F
1.	Первісна вартість, тис. грн.	158442	211343	52901	133,39
2.	Знос, тис. грн.	55006	70785	15779	128,69
3.	Залишкова вартість, тис. грн.	103436	97316	-6120	94,08
4.	Коефіцієнт зношеності (рядок 2 : рядок 1)	0,347	0,335	-0,012	X
5.	Коефіцієнт придатності рядок 3 : рядок 1)	0,653	0,460	-0,192	X

Проаналізувавши зміну технічного стану основних засобів на підприємстві», можна зробити наступні висновки. Первісна вартість у звітному році порівняно з попереднім роком зросла на 52901 тис.грн. (33,39%), знос збільшився на 15779 тис.грн. (28,69%), а залишкова вартість знизилась на 6120 тис. грн.. та у відсотковому значенні на 5,92%. Розрахувавши коефіцієнти зношеності та придатності, з'ясувалось, що в 2017 році коефіцієнт придатності становив 0,653, а в 2018 році – 0,460, а це означає, що відбулось погіршення технічного стану основних засобів.

Коефіцієнт зносу вказує вартість основних засобів, яка списана на витрати діяльності в минулих періодах та вказує, що основні засоби в 2017 році зношені на 0,347, а у 2018 році на 0,335, що на 0,012 менше ніж в попередньому році. Це свідчить про зношення основних засобів у 2017 році, але поновлення в 2018 році.

Загалом технічний стан, в якому знаходяться основні засоби підприємства Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» є досить не поганий, оскільки коефіцієнт придатності є вищим ніж коефіцієнт зносу.

Аналіз ефективності використання необоротних активів підприємства проводиться з метою визначення резервів підвищення їх віддачі.

Показники економічної ефективності загалом розраховуються відношенням одержаного результату до ресурсу або витрат, необхідних для створення об'єктів

необоротних активів. Показниками стану та ефективності використання основних засобів є фондовіддача та фондомісткість.

Розрахунок показників ефективності використання основних засобів наведено в макеті табл. 3.9.

Таблиця 3.9.

Макет таблиці аналізу ефективності використання основних засобів

№	Показник	Одиниця виміру	Період		Відхилення
			Попередній	Звітний	
	В	С	Д	Е	Ф
	Випуск продукції	тис. грн.	Ф1-П	Ф1-П	1Е-1Д
	Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	Ф1, р.1010 (гр.3+гр.4)/2	Ф1, р.1010 (гр.3+гр.4)/2	2Е-2Д
	Віддача основних засобів	грн./грн.	1Д/2Д	1Е/2Е	3Е-3Д
	Місткість основних засобів	грн./грн.	2Д/1Д	2Е/1Е	4Е-4Д
	Озброєність праці	грн./люд.	2Д/Ф1-ПВ р.1040 або Ф1- Титул	2Е/Ф1-ПВ р.1040 або Ф1-Титул	5Е-5Д
	Рентабельність основних засобів	-	Ф.2, р.2350/Ф.1,р.101 0	Ф.2, р.2350/Ф.1,р.101 0	6Е-6Д

Фондовіддача (Φ_v) – показник, що характеризує кількість виробленої продукції у вартісному вимірі, що припадає на 1 грн. основних засобів.

$$\Phi_v = \text{ВП} / \overline{\text{ОВЗ}} \quad (3.6.)$$

де ВП – випуск продукції в тисячах гривень;

$\overline{\text{ОВЗ}}$ – середньорічна вартість основних засобів.

Показник фондовіддачі оцінюють і прогнозують за ряд періодів та проектують заходи щодо його підвищення.

Фондомісткість (Φ_m) – показник, який є оберненим до фондовіддачі.

$$\Phi_m = \overline{\text{ОВЗ}} / \text{ВП} = 1 / \Phi_v \quad (3.7.)$$

Чинники підвищення фондовіддачі:

- інтенсивні:
 - підвищення продуктивності обладнання та устаткування;
 - впровадження нової, більш ефективної техніки;
 - використання прогресивної техніки;
 - підвищення коефіцієнта змінності;
 - модернізація, поліпшення управління виробництвом.

- екстенсивні:

- скорочення обладнання та устаткування;
- скорочення часу поточних ремонтів та оглядів;
- зміна кількості одиниць встановленого обладнання.

При проведенні аналізу ефективності використання основних засобів доцільно провести факторний аналіз, який показує як впливають на випуск продукції такі показники як фондівіддача та середньорічна вартість основних засобів.

Факторний аналіз проводиться способом абсолютних різниць. Розглянемо модель розрахунку:

$$\text{ВП} = \overline{\text{ОВЗ}} * \Phi_{\text{в}}$$

$$\Delta \text{ ВП за рахунок } \overline{\text{ОВЗ}} = \Delta \overline{\text{ОВЗ}} * \Phi_{\text{в0}}$$

$$\Delta \text{ ВП за рахунок } \Phi_{\text{в}} = \Delta \Phi_{\text{в}} * \overline{\text{ОВЗ}}_1$$

$$\text{Перевірка: } \Delta \text{ ВП за рахунок } \overline{\text{ОВЗ}} - \Delta \text{ ВП за рахунок } \Phi_{\text{в}}$$

У табл. 3.10. наведено розрахунок показників ефективності використання основних засобів на досліджуваному підприємстві.

Таблиця 3.10.

Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

№	Показник	Одиниця виміру	Період		Відхилення
			2017	2018	
A	B	C	D	E	F
1	Випуск продукції	тис. грн.	141967	167644	25677
2	Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	98079,5	100376	2296,5
3	Віддача основних засобів	грн./грн.	1,4475	1,6702	0,2227
4	Місткість основних засобів	грн./грн.	0,6909	0,5987	-0,0921
5	Озброєність праці	грн./люд.	852,8652	722,1295	-130,736
6	Збитковість основних засобів	-	0,04	0,08	-0,4

Проведемо факторний аналіз способом абсолютних різниць:

$$\text{ВП} = \overline{\text{ОВЗ}} * \Phi_{\text{в}}$$

$$\Delta \text{ ВП за рахунок } \overline{\text{ОВЗ}} = \Delta \overline{\text{ОВЗ}} * \Phi_{\text{в0}} = 2296,5 * 1,4475 = 3324,118375$$

$$\Delta \text{ ВП за рахунок } \Phi_{\text{в}} = \Delta \Phi_{\text{в}} * \overline{\text{ОВЗ}}_1 = 0,2227 * 100376 = 22353,7352$$

Перевірка: $\Delta \text{ВП за рахунок } \overline{\text{ОВЗ}} - \Delta \text{ВП за рахунок } \Phi_{\text{в}} = 3324,118375 + 22353,7352 = 25677 \text{ тис. грн.}$

Проаналізувавши ефективність використання основних засобів на підприємстві можна зробити наступні висновки. З даних таблиці 2.10. видно, що віддача основних засобів основних засобів показує, що у 2017 році на 1 грн. основних засобів припадає 1,4475 грн. вартості випущеної продукції, а у 2018 році – 1,6702 грн. Збільшення даного показника свідчить про покращення ефективності використання основних засобів у звітному році порівняно з минулими роками.

Місткість основних засобів показує, що в 2017 році на 1 грн. вартості випущеної продукції припадає 0,6909 грн. основних засобів, а в 2018 році - 0,5987 грн.

Озброєність основних засобів в 2018 році зменшився та становить 722,1295 грн./люд. внаслідок зменшення первісної вартості основних засобів .

На підприємстві відстежується збитковість основних засобів і в 2017 році, і в 2018 році, оскільки підприємство є збитковим.

Провівши факторний аналіз з'ясували, що за рахунок збільшення середньорічної вартості основних засобів на 2296,5 тис.грн. випуск продукції збільшився на 3324,12 тис.грн. Збільшення фондівіддачі на 0,2227 грн./грн. призвело до збільшення випуску продукції на суму 22353,73 тис.грн.

3.4. Теоретичні основи аудиту необоротних активів

Аудиторська діяльність на території України регулюється Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та іншими нормативними документами, зокрема Наказами Міністерства Фінансів та Постановами Кабінету Міністрів.

У активах сучасного підприємства необоротні активи займають основну частину, вони забезпечують економічну стабільність підприємств і спрямовані на інтенсифікацію відтворювального процесу та підвищення рівня ефективності виробництва. До необоротних активів підприємства відносять основні засоби, нематеріальні активи, незавершене будівництво, довгострокові: фінансові інвестиції, дебіторська заборгованість, біологічні активи та інші необоротні активи. Досвід багатьох підприємств вказує, що важливою складовою ефективної системи управління є застосування зовнішнього та внутрішнього аудиту.

Аудит необоротних активів та його методика є однією із складових загальної перевірки фінансової звітності і відіграє важливу роль з урахуванням сучасних економічних відносин.

Основна мета аудиту необоротних активів полягає у формуванні професійної думки аудитора щодо правильності здійснення оцінки, повноти та своєчасності відображення даних в обліку та фінансовій звітності.

Щоб досягти поставленої мети необхідно визначити основні завдання аудиту необоротних активів, які полягають у перевірці:

- реальності існування необоротних активів на певну дату;

- права власності на них;
- правильності документального оформлення їх надходження, використання та вибуття;
- правильності ведення аналітичного і синтетичного обліку;
- наявності контролю за збереженням і ефективністю використання об'єктів;
- правильності оцінювання об'єктів;
- правильності нарахування їх амортизації;
- законності і правильності відображення в обліку операцій з необоротними активами;
- правильності і достовірності подання інформації про необоротні активи у фінансовій звітності;
- правильності і достовірності подання інформації про необоротні активи в податковій звітності.

Джерелами інформації для отримання аудиторських доказів з обліку необоротних активів, як правило, є:

- ✓ первинні та зведені документи (акти, накладні, платіжні доручення, довідки, договори, кошториси та плани на ремонт, інвентарні картки, інвентаризаційні описи та інше);
- ✓ реєстри бухгалтерського обліку (Журнали №3, №4, відомості аналітичних рахунків, Головна книга, оборотно-сальдова відомість та інше);
- ✓ звітність підприємства (фінансова, управлінська, статистична, податкова);
- ✓ акти попередньої перевірки аудиторської фірми, податкової інспекції та інші накази, розпорядження підприємств.

Предметом аудиту необоротних активів є бізнес процеси та операції, пов'язані з наявністю, рухом цих необоротних активів, амортизацією, а також відносинами, що виникають всередині підприємства та поза ним.

Варто зазначити, що якість та ефективність аудиту необоротних активів тісно взаємопов'язана з методикою аудиту. Аудитор завжди має дотримуватись організації та методики проведення аудиту необоротних активів, які впливають на якість аудиту та надання аудиторських послуг. Адже від якості інформації, сформованої в системі бухгалтерського обліку, залежить якість проведеного аудиту.

Для проведення аудиторської перевірки необхідні певні етапи, під час яких застосовуються різні процедури для досягнення поставленої мети. Можна виділити три етапи проведення аудиту необоротних активів:

- аудит основних засобів;
- аудит нематеріальних активів;
- аудит капітальних інвестицій та інших активів.

Основними методами, які були використані під час аудиту основних засобів, є фактична перевірка, порівняння, опитування, документальна перевірка, вибіркове дослідження та камеральна перевірка.

Опитування керівництва підприємства-клієнта може спонукати аудитора до здійснення додаткових аудиторських процедур і застосування інших методів, оскільки може виникнути необхідність отримати дані щодо прогностичних договорів, планів продажу основних засобів, наявності застав або претензій, судових позовів.

Методика проведення аудиту необоротних активів:

- ознайомлення з підприємством та основними статутними документами;
- складання плану та програми аудиту;
- вивчення наказу про облікову політику в частині методів оцінки необоротних активів, а саме:
 - критерії визнання та вартісна межа віднесення активів (особливо малоцінних необоротних активів) до основних засобів;
 - одиниця обліку основних засобів;
 - визначення первісної вартості;
 - порядок переоцінки основних засобів;
 - порядок та строки проведення інвентаризації основних засобів;
 - методи амортизації й постійність їхнього застосування у звітному періоді;
 - з'ясувати, чи були зміни облікової політики й методів нарахування амортизації;
 - дослідити наявність необхідних пояснень у примітках до звітності;
 - порядок обліку витрат на ремонт.
- з'ясування складу основних засобів та нематеріальних активів, їхні різновиди, рівень забезпеченості підприємства основними засобами, ступінь їхнього зносу, місцезнаходження, матеріальну відповідальність за них, їхні технічні характеристики;
- перевірка збереження та технічного стану, законності і правильності документального оформлення операцій із надходження, переміщення і вибуття;
- правильність нарахування амортизації, своєчасність та повноту включення її у витрати виробництва;
- перевірка ефективності проведеної переоцінки необоротних активів;
- зіставлення показників фінансової звітності із показниками аналітичного і синтетичного обліку;
- складання аудиторського висновку.

Дана послідовність висвітлених етапів надасть змогу ефективно провести аудиторську перевірку необоротних активів, а також систематизувати інформацію.

Типові помилки (порушення), що виникають при операціях з необоротними активами:

- нецільове використання об'єктів основних засобів;
- крадіжки об'єктів основних засобів та нематеріальних активів;

- помилки в оформленні основних первинних документів з обліку необоротних активів;
- неправильна кореспонденція щодо обліку операцій з придбання чи вибуття основних засобів та нематеріальних активів;
- недотримання діапазону строків корисного використання основних засобів та нематеріальних активів;
- помилки у правильності віднесення до основних засобів матеріальних цінностей, що перебувають на балансі господарського органу;
- точність визначення балансової вартості необоротних активів на початок кожного звітного періоду;
- обґрунтованість індексації основних фондів;
- правильність нарахування амортизації (зносу) основних засобів та нематеріальних активів;
- правильність визначення ліквідаційної вартості;
- недотримання правильності обліку орендованих необоротних активів.

Для детального розгляду характеру, часу та обсягу аудиторських процедур, які повинні виконуватися працівником аудиторської компанії задля отримання достатніх і відповідних аудиторських доказів з метою зменшення аудиторського ризику та покращення роботи застосовують загальний план аудиту, тому для прикладу розглянемо план аудиту основних засобів в табл. 3.11.

Таблиця 311.

План аудиту основних засобів

№	Заплановані види робіт	Період проведення	Виконавець
	2	3	4
1	Отримання загальної інформації про компанію Оцінка системи бухгалтерського обліку Визначення ризиків та суттєвості помилок Ознайомлення з результатами попереднього контролю	01.06. – 02.06	Соколов А.М.
2	Складання програми аудиту основних засобів	01.06 – 02.06	Соколов А.М.
3	Перевірка достовірності облікових записів щодо основних засобів та залишків в балансі Перевірка правильності нарахування зносу	03.06 – 04.06	Соколов А.М.
4	Перевірка результатів проведеної інвентаризації основних засобів	05.06 – 06.06	Соколов А.М.
5	Перевірка відповідності залишків та оборотів в регістрах обліку	07.06 – 08.06	Соколов А.М.
6	Перевірка повноти надходження основних засобів	07.06 – 08.06	Соколов А.М.

Продовження таблиці 3.11.

	2	3	4
7	Перевірка списання основних засобів	07.06– 08.06	Соколов А.М
8	Перевірка проведеної переоцінки основних засобів	09.06 – 10.06	Соколов А.М
9	Перевірка оподаткування операцій з основними засобами	10.06 – 11.06	Соколов А.М
10	Складання аудиторського висновку	11.06 – 11.06	Соколов А.М

Обов'язковим етапом після складання плану аудиту є розробка робочої програми, в якій детально характеризуються напрями проведення аудиторської перевірки, а також джерела інформації. Програма аудиту основних засобів подана в табл. 3.12.

Таблиця 3.12

Програма аудиту основних засобів

№	Перелік аудиторських процедур за розділами аудиту	Період	Аудиторські докази	Виконавець
	2	3	4	5
1	Знайомство з підприємством Оцінка систем контролю та обліку	01.06 - 01.06	Статут підприємства, накази, висновок попередньої аудиторської перевірки	Соколов А.М
2	Перевірка права власності на основні засоби	02.06 - 02.06	Договори, контракти, інші доказові документи	Соколов А.М
3	Перевірка правильності віднесення основних засобів до відповідних класифікаційних груп	02.06 - 03.06	Наказ про облікову політику, П(С)БО 7, інвентарні картки, інвентарні описи	Соколов А.М
4	Перевірка достовірності визначення строку корисної експлуатації основних засобів	02.06- 03.06	Наказ про облікову політику, паспорт об'єкта основних засобів, акт комісії	Соколов А.М
5	Перевірка відповідності даних аналітичного та синтетичного обліку	04.06- 05.06	Рахунки обліку, журнал, відомість, Головна книга, оборотна відомість	Соколов А.М
6	Перевірка правильності відображення нарахованої амортизації на рахунках обліку, в облікових регістрах, фінансовій звітності	06.06- 07.06	Довідка розрахунків, рахунки обліку, реєстри обліку, фінансова звітність	Соколов А.М

Продовження таблиці 3.12.

	2	3	4	5
7	Перевірка документального оформлення відображення в обліку результатів інвентаризації основних засобів	06.06-07.06	Інвентарні картки, інвентарні списки, паспорти з технічними характеристиками інвентарних об'єктів	Соколов А.М
8	Перевірка правильності визначення витрат на ремонт, модернізацію основних засобів, правильності відображення в регістрах обліку	08.06-09.06	Акт виконаних робіт, кошторис ремонтних робіт, Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів, рахунки обліку, регістри обліку	Соколов А.М
9	Перевірка правильності відображення дооцінки і уцінки основних засобів	08.06-09.06	П(С)БО 7, довідка розрахунок, рахунки обліку, регістри обліку	Соколов А.М
10	Перевірка правильності обліку орендованих основних засобів та зданих в оренду	09.06-09.06	Договір оренди, розрахунок орендної плати, рахунки обліку, регістри обліку	Соколов А.М
11	Перевірка правильності обліку вибуття основних засобів	09.06-10.06	Довідка розрахунок, рахунок-фактура, договори, довіреності, первинні документи, рахунки обліку, регістри обліку	Соколов А.М
12	Перевірка оподаткування операцій з надходження, вибуття, обміну основних засобів	10.06-10.06	Рахунки-фактури, Акти приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, договори, рахунки обліку	Соколов А.М
13	Перевірка узгодженості показників фінансової звітності із показниками синтетичного обліку, обліковими регістрами	10.06-11.06	Фінансова звітність, Головна книга, Журнал, Відомість	Соколов А.М
14	Формування аудиторського висновку	11.06	-	Соколов А.М

Керівник аудиторської перевірки _____ Соколов А.М

Аудиторський висновок — це документ, засвідчений підписом і печаткою аудитора (аудиторської фірми), складений у встановленому порядку на основі результатів аудиту та містить висновки про повноту та відповідність чинному законодавству та стандартам бухгалтерського обліку для фінансової та господарської діяльності підприємства. До аудиторського висновку додається бухгалтерська звітність підприємства, на якому проводився аудит.

Приклад аудиторського висновку щодо достовірності проведених операцій з основними засобами поданий нижче.

Аудиторський висновок

незалежної аудиторської компанії «Кроу Україна»

Незалежна аудиторська компанія «Кроу-Україна» здійснила перевірку підприємства Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» з 1 червня по 11 червня 2019 року.

Нами було проведено аудит операцій з основними засобами за 2018 рік за наданою річною звітністю підприємства Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» станом на кінець дня 31 грудня 2018 року, що містить наступні форми: Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Керівник підприємства і головний бухгалтер несуть відповідальність за надану фінансову звітність. Наша відповідальність - висловлення думки щодо цієї фінансової звітності на основі результатів проведеного нами аудиту.

Ми керувалися законодавством України в сфері господарської діяльності і оподаткування, встановленим порядком ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, міжнародними стандартами аудиту, використовували як загальнонаукова методика аудиторського контролю (моделювання, абстрагування тощо) так і особисті методичні прийоми (документальні, розрахунково-методичні, узагальнення результатів аудиту). Перевірка проводилась відповідно до вимог Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Під час аудиту проводились дослідження, шляхом тестування доказів щодо обґрунтування сум чи іншої інформації, розкритої у фінансовій звітності, а також оцінка відповідності застосовуваних принципів обліку та звітності в Україні, чинним протягом періоду перевірки.

Використовуючи загальнонаукові та специфічні методичні прийоми, були перевірені дані, за якими була складена звітність. Під час перевірки були досліджені бухгалтерські принципи оцінки матеріальних статей балансу, що застосовані на об'єкті перевірки: оцінка оборотних та необоротних активів, методи амортизації основних засобів, тощо.

На нашу думку, ми отримали достатні та відповідні аудиторські докази для висловлення нашої незалежної думки.

У результаті проведення аудиту встановлено, що надана інформація відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах реальний стан основних засобів. Порушень в операціях з основними засобами виявлено не було.

Директор аудиторської фірми _____ (Соколов А.М.)

Аудитор _____ (Соколов А.М.)

Дата 11 червня 2019 р.

Аудиторський висновок підписує директор аудиторської компанії, яка проводила аудит і тим самим бере на себе відповідальність за достовірність перевірених даних.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами проведеного дослідження згідно теми кваліфікаційної роботи бакалавра можна сформулювати наступні висновки.

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» не є юридичною особою та виступає як відокремлений структурний підрозділ товариства з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод».

Філія має самостійний баланс, поточні та інші банківські рахунки, печатки з їхнім повним найменуванням, бланки, штампи та інші реквізити, затверджені у встановленому порядку.

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» веде бухгалтерський та податковий облік у відповідності до встановлених законів, положень (стандартів) бухгалтерського обліку, кодексів, інструкцій.

Організаційну структуру управління підприємства можна охарактеризувати як наділену гнучкістю та взаємодією між усіма відділами.

Документальне оформлення облікової політики Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» здійснюється у вигляді «Наказу про облікову політику».

Кваліфікаційний склад облікової служби здійснюється відповідно «Посадової інструкції бухгалтерів підприємства», затвердженої директором філії. Головний бухгалтер контролює процес документального оформлення господарських операцій, рух, опрацювання і зберігання документів. Правильність складання і виконання графіку документообігу ведеться згідно вимог діючого законодавства.

Форма обліку – журнальна із застосуванням автоматизованої системи обробки облікових документів – комп'ютерної програми "1С. Бухгалтерія".

Було з'ясовано економічний зміст, а також всі теоретичні особливості обліку стосовно необоротних активів.

Синтетичний облік необоротних активів на підприємстві ведеться відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку. Аналітичний облік ведеться згідно чинного законодавства за визначеними формами первинного обліку.

Інформація про необоротні активи розкривається в усіх формах звітності.

За 2017-2018рр. в компанії відбулося зниження ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства за два суміжні періоди, що підтверджується наявністю чистого збитку в розмірі 2017 р. – 4434 тис.грн., а в 2018 році – 7448 тис.грн.

Власний капітал має від'ємне значення за рахунок збитковості підприємства.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	ВИСНОВКИ	Номер сторінки 80
Здобувач	Борщівська А.В.		02.06.20 р.		
Науковий керівник	Прохорова Л.І.		03.06.20 р.		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.20 р.		

Позитивні співвідношення спостерігаються серед темпів приросту чистої виручки від реалізації(18%). Сприятливою є також ситуація з фондом оплати праці. Серед позитивних тенденцій слід відмітити зростання середньої заробітної плати (на 33,5%).

Показники рентабельності(збитковості) операційної діяльності та активів, свідчить про потребу підприємства збільшувати вартість активів та зменшувати операційні витрати.

Проаналізувавши всі показники господарської діяльності підприємства можна зробити висновок, що підприємство є не рентабельним, не швидко ліквідним, але активним в своїй діяльності. А отже є нагальна необхідність шукати шляхи до підвищення фінансово-господарської діяльності підприємства.

Провівши економічний аналіз ефективності використання необоротних активів досліджуваного підприємства було з'ясовано, що необоротні активи підприємства структурно змінюються як в сторону збільшення, так і в сторону зменшення. Підприємство проводить поступове оновлення основних засобів, про що свідчить співвідношення коефіцієнтів вибуття-надходження. Технічний стан, в якому знаходяться основні засоби відповідає нормам та кожного року покращується. Показник фондівдачі збільшується, а це свідчить про покращення ефективності використання основних засобів, а отже й необоротних активів підприємства.

Аудит необоротних активів здійснюється з метою формування незалежної думки аудитора щодо правильності здійснення оцінки, повноти та своєчасності відображення даних в обліку та фінансовій звітності.

Проведення аудиту необоротних активів виконувалося в три етапи. Методика включала велику кількість важливих аспектів. Обов'язковими етапами є складання плану, програми та висновку аудиту.

План аудиту вмістив в себе перелік запланованих видів робіт з перевірки даного підприємства, а програма аудиту включила в себе список аудиторських процедур за розділами аудиту.

З аудиторського висновку щодо достовірності проведених операцій з основними засобами на досліджуваному підприємстві було встановлено, що надана інформація про основні засоби відображається достовірно, в усіх суттєвих аспектах. Порушень по операціях з основними засобами виявлено не було.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий Кодекс України від 02.04.2020, підстава - [540-IX](#) [Електронний ресурс] – режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-XIV від 16 липня 1999 р VIII [Електронний ресурс] – режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» 389 [Електронний ресурс]: офіційний текст, підписаний Президентом України 21.12.17 р. №2258-VIII. [Електронний ресурс] – режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] – режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 7 «Основні засоби», наказ МФУ від 27.04.2000 р. №92. [Електронний ресурс] – режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», наказ МФУ від 18.10.99 р. №242. . [Електронний ресурс] – режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 14 «Оренда», наказ МФУ від 28.07.2000 р. №181 [Електронний ресурс] – режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 16 «Витрати», наказ МФУ від 31.12.99 р. №318 [Електронний ресурс] – режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 27 «Необоротні активи», наказ МФУ від 07.11.2003 р. №617 [Електронний ресурс] – режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03>
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», наказ МФУ від 24.12.2004 р. №817 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>
11. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, наказ МФУ від 02.09.2014р. №879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>
12. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, наказ МФУ від 24.05.1995р. №88[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» від 01.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014
14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 17 «Оренда» від 01.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_018

15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи» від 01.01.2012р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_050
16. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» Наказ МФУ №246 від 20 жовтня 1998р. та від 30.11.99р. №291. [Електронний ресурс] – Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
17. Інструкція «Про порядок визначення розмірів збитків від крадіжок, недостачі, знищення матеріальних цінностей», постанова КМУ № 116 від 22.01.96. [Електронний ресурс] – Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF>
18. План рахунків бухгалтерського обліку, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій №291 від 30.11.99р. [Електронний ресурс] – Режим доступу - (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>)
19. Наказ Про затвердження типових форм первинного обліку основних засобів № 352 від 29.12.1995 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352202-95>
20. Наказ Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів, наказ МФУ від 14.12.2004 р. N 1580/10179[Електронний ресурс] – Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1580-04>
21. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів від 30.09.2003 р. №561[Електронний ресурс] – Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03>
22. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів від 16.11.2009 р. №1327 [Електронний ресурс] – Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v1327201-09>
23. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28.03.2013 р. №433[Електронний ресурс] – Режим доступу- <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>
24. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку від 29.12.2000р №356[Електронний ресурс] – Режим доступу- https://ips.ligazakon.net/document/view/mf03202?ed=2003_06_25
25. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. №635 [Електронний ресурс] – Режим доступу-<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0635201-13>
26. Бурова Т. Експрес-аудит необоротних активів підприємства / Т. Бунда // Науковий Вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. – Економічні науки. – 2016. - № 1 (6).
27. Виноградова М. О. Аудит [текст] : навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидєєва – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 654 с.
28. Гаркуша Н.М., Кащена Н.Б., Цуканова О.В. Економічний аналіз в підприємствах торгівлі та харчування: навчальний посібник — Харків: ХДУХТ, 2015.- 254 с.

29. Добрянська М.В. Аналіз запасів виробничих підприємств і вироблення пропозицій щодо їх ефективного використання в ринкових умовах. Науковий вісник НЛТУ України. – Вип. 22.7. – 2016
30. Іорданов В. Інвентаризація на підприємстві / В. Іорданов // – Все про бухгалтерський облік. – 2016. – №114. – с. 68.
31. Косова Т.Д. Організація і методика економічного аналізу/Т.Д.Косова, П.М.Сухарев, Л.Л.Ващенко.- К.: Центр учбової літератури, 2015.-528с.
32. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві / Т.О. Меліхова, О. Буркова // Економічний аналіз. — 2017. — Вип. 11. — Ч. 4.
33. Подмешальська Ю.В. Оцінка якості обліку в аудиті / Ю.В. Подмешальська // Вісник Дніпропетровського університету. Серія "Економіка". — 2015. — Вип. 5 (4).
34. Ю. В. Подмешальська, О. В. Троян, Л. В. Біла: Теоретико-практичні аспекти проведення аудиту основних засобів, Економічна наука, Інвестиції: практика та досвід №2/2019
35. Слободян Н.Г. Організація і методика економічного аналізу: навчальний посібник. — К.: НУХТ, 2013. — 322 с.
36. Столяр Л. Г. Особливості обліку поточного та капітального ремонту основних засобів / Л. Г. Столяр // Економіка. Управління. Інновації. – 2016. - № 2. – С. 22 – 30
37. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: підручн. / Н. М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2017. – 174 с.
38. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 7-ме вид. допов. і перероб. – К.: Алерта, 2016. – 928 с.
39. Чернелевський, Л. М. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ : економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний: підручник/Л. М. Чернелевський, Н. Г. Слободян, О. В. Михайленко. - К. : "Хай-Тек-Прес", 2014. - 640 с.